

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Rozpočtový proces obce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Soňa MÁLOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Bc. Ing. Jana VRTALOVÁ, Ph.D.

Znojmo, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Rozpočtový proces obce zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí bakalářské práce Bc. Ing. Jany Vrtalové, Ph.D, a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

Ve Znojmě dne 9. 4. 2019

.....

Soňa Málová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí Bc. Ing. Janě Vrtalové, Ph.D za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat starostovi obce Bohušice za vstřícnost a spolupráci při zpracování praktické části. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat rodině za pochopení a vytvoření dobrých podmínek pro tvorbu této práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Soňa MÁLOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Rozpočtový proces obce
Název (v angličtině)	Municipality budget process

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Hlavním cílem této práce je zhodnocení rozpočtového procesu obce dle současné právní úpravy zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění posledních předpisů a jeho novely dané zákonem č. 23/2017 Sb. a zákonem č. 24/2017 Sb. a na základě analýzy rozpočtového procesu konkrétní obce poskytnout pracovníkům a představitelům obcí pracovní postup při tvorbě a schvalování rozpočtového procesu a zároveň komplexní a ucelený pohled na rozpočtový proces s cílem vyvarovat se správních deliktů v oblasti rozpočtového procesu.

Postup práce:

1. Zpracování literární rešerše z oblasti rozpočtového procesu obcí v ČR.
2. Charakteristika vybrané obce.
3. Analýza rozpočtového procesu konkrétní obce.
4. Na základě provedené analýzy rozpočtového procesu navržení doporučeného postupu v oblasti rozpočtového procesu s cílem předcházet správním deliktům.

Metody: Literární rešerše, analýza, dedukce, deskripce, komparace, syntéza

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2017 pro územní samosprávné celky*. Praha: M Lordy, 2017, 672 s. ISBN MLORDY03.
2. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Nakladatelství ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
3. PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2014, 151 s. ISBN 97-80-86976-28-0.
4. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015, 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
5. VÍTKOVÁ, Petra. *Rozpočtové hospodaření územních samosprávných celků*. Ostrava: EconomPress, 2018, 130 s. ISBN 978-80-907152-1-9.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2019

Soňa MÁLOVÁ
student

Bc. Ing. Jana VRTALOVÁ, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Rozpočtový proces je považován za jednu z nejdůležitějších součástí finančního hospodaření a řízení každé obce. Tato bakalářská práce je zaměřena na podrobnou analýzu rozpočtového procesu obce dle nové právní úpravy zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V teoretické části je provedena literární rešerše jednotlivých pojmů rozpočtového procesu, dále jsou zde vymezeny všechny změny, které přinesla novelizace v rozpočtovém hospodaření, pojmenovány nové povinnosti a přestupky, kterých by se obec v rámci rozpočtového procesu mohla dopustit. Praktická část práce se věnuje podrobné analýze jednotlivých etap rozpočtového hospodaření obce Bohušice v letech 2009–2018 se zaměřením na správný postup prací v souvislosti především s novými zveřejňovacími povinnostmi. Na základě získaných poznatků jsou v závěru práce navržena opatření ke zlepšení postupu v rámci rozpočtového procesu obce.

Klíčová slova: obec, rozpočtový proces, rozpočet, analýza rozpočtu, zveřejňovací povinnosti

ABSTRACT

The budget processing is considered one of the most important parts of financial management of each municipality. This bachelor thesis is focused on a detailed analysis of a budget processing of a municipality under the new legislation law No.250/2000 on budget regulation of territorial budgets. The theoretical part deals with the literature research of individual terms of budget processing, next, all the changes brought by the law amendment in budget management are defined here and all the duties and potential offences relevant to the municipality budget processing are presented here. The practical part deals with a detailed analysis of individual stages of budget processing in the municipality of Bohušice in 2009–2018, focusing on correct progress of work related to, above all, duty of disclosure. On the basis of the new findings, measures leading to improvement of the municipality's budget processing are proposed here.

Key words: municipality, budget processing, budget, budget analysis, duty of disclosure

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA ČR.....	11
3.1.1	Rozpočty územní samosprávy	12
3.1.2	Působnost obce	13
3.1.3	Právní úprava.....	14
3.2	ROZPOČET OBCE	15
3.2.1	Běžný rozpočet	15
3.2.2	Kapitálový rozpočet.....	16
3.3	ROZPOČTOVÝ PROCES	16
3.3.1	Zveřejňovací povinnosti v oblasti rozpočtového procesu	17
3.3.2	Pravidla rozpočtové odpovědnosti	18
3.3.3	Dluhová brzda	19
3.4	STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED ROZPOČTU	20
3.5	ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM	22
3.6	ROZPOČET OBCE	23
3.6.1	Příjmy a výdaje rozpočtu	24
3.6.2	Třídění rozpočtové skladby	26
3.6.3	Sestavení návrhu rozpočtu.....	28
3.6.4	Schvalovací proces	29
3.6.5	Plnění a kontrola rozpočtu.....	30
3.7	ZMĚNY ROZPOČTU	30
3.8	ZÁVĚREČNÝ ÚČET.....	32
3.8.1	Sestavení návrhu závěrečného účtu.....	32
3.8.2	Schvalovací proces	33
3.9	PŘEZKOUMÁNÍ HOSPODAŘENÍ.....	34
3.9.1	Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb.....	35
3.9.2	Porušení rozpočtové kázně	36
3.10	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	36
4	PRAKTICKÁ ČÁST	37
4.1	CHARAKTERISTIKA OBCE BOHUŠICE.....	37
4.1.1	Organizační členění obce.....	38
4.1.2	Oblast samostatné působnosti.....	39
4.1.3	Oblast přenesené působnosti	39

4.1.4	Organizační struktura obce Bohušice	39
4.2	ANALÝZA ROZPOČTOVÉHO PROCESU OBCE BOHUŠICE.....	40
4.2.1	Rozpočtová odpovědnost.....	42
4.2.2	Příjmy rozpočtu obce.....	44
4.2.3	Výdaje rozpočtu obce	46
4.2.4	Zveřejňovací povinnosti	48
4.2.5	Střednědobý výhled rozpočtu	48
4.2.6	Rozpočtové provizorium	50
4.2.7	Rozpočet obce.....	51
4.2.8	Kontrola a plnění rozpočtu obce Bohušice.....	53
4.2.9	Závěrečný účet.....	55
4.2.10	Přezkoumání hospodaření	57
4.3	ZHODNOCENÍ ANALÝZY ROZPOČTOVÉHO PROCESU OBCE A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ	58
4.3.1	Směrnice k rozpočtovému procesu.....	61
4.3.2	Vymezení kompetencí, způsobu a lhůt zveřejnění dokumentů v rozpočtovém procesu.....	69
5	ZÁVĚR.....	70
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
7	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	76
8	SEZNAM ZKRATEK.....	77
9	SEZNAM PŘÍLOH	78
10	PŘÍLOHY	79

1 ÚVOD

Finančnímu hospodaření územně samosprávných celků je v poslední době věnována zvýšená pozornost jak z řad veřejnosti, tak i představitelů našeho státu. Veřejná správa tak prošla v posledních letech hned několika významnými změnami, které se na hospodaření obcí vždy výrazně projeví. Účetní reforma v roce 2010 kompletně změnila účetní metody používané ve veřejném sektoru na podvojný účetnictví s použitím aktuálního principu podobného podnikatelskému, avšak se zachováním rozpočtové skladby. S touto změnou souvisí i povinné zasílání účetních dat do Centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS).

Samotného rozpočtového procesu se týkají především změny zákona č. 250/2000 Sb., o pravidlech územních rozpočtů, jehož novela v roce 2009 kvalifikuje nezpracování rozpočtového výhledu jako správní delikt. V další novele tohoto zákona, která nabyla účinnosti v únoru 2015 je zakotvena povinnost provádět rozpočtové opatření povinně před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje. Tato novelizace přinesla také změny v oblasti dotací, které musí být uzavírány jen na základě žádosti a následně veřejnoprávní smlouvy a nad částku 50 000 Kč zveřejňovány. Zatím poslední významné změny tohoto zákona přinesl rok 2017, který zavedl povinné zveřejňování všech dokumentů rozpočtového procesu dle přesně daného harmonogramu. Navíc v únoru tohoto roku nabyl účinnosti také zákon č. 23/2017, o rozpočtové odpovědnosti, který se zaměřuje na zadluženost obcí a vymezuje jim dodržování fiskálního pravidla, kdy dluh obce nesmí přesáhnout 60 % průměru jejich příjmů za poslední čtyři roky. Dále zavádí tzv. dluhovou brzdu, jež stanoví povinnosti pro obce a kraje v případě, že dluh sektoru veřejných institucí činí více než 55 % nominálního HDP. V tomto případě musí obec schválit svůj rozpočet na příští rok jako vyrovnaný či přebytkový a pokud schvaluje pravidla rozpočtového provizoria, nesmí měsíční výdaje ÚSC překročit 1/12 výdajů schváleného rozpočtu minulého rozpočtového roku. Rovněž vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě bývá novelizována pravidelně téměř každý rok. V roce 2019 jde již o její 18. novelu.

Pro veřejnost i samotné představitele obcí může být mnohdy těžké vyznat se v množství rychle se měnících předpisů a zákonů, obzvlášť se to týká zastupitelů malých obcí, kteří většinou tuto funkci vykonávají neuvolněně ve svém volném čase, takže nestíhají změny sledovat. Komplexní a ucelený pohled, včetně podrobné analýzy jednotlivých kroků rozpočtového procesu konkrétní malé obce na časové ose deseti let, tedy v letech 2009–2018, s následným zhodnocením problémů v této oblasti, by mohl malým obcím nabídnout určité řešení nebo návod postupu finančního řízení obce.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem této práce je zhodnocení rozpočtového procesu obce dle současné právní úpravy zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a jeho novely dané zákonem č. 24/2017 Sb. a zákonem č. 23/2017, o rozpočtové odpovědnosti, a na základě analýzy rozpočtového procesu konkrétní obce vypracovat přehledný pracovní postup při tvorbě a schvalování rozpočtového procesu a zároveň komplexní a ucelený pohled na finanční řízení obce s cílem vyvarovat se přestupků v této oblasti.

Mezi dílčí cíle práce je zahrnuta podrobná analýza jednotlivých etap rozpočtového procesu vybrané obce a na základě zjištěných poznatků odhalit případné nedostatky a navrhnout případná zlepšení v rámci rozpočtového hospodaření.

Práce je rozdělena na čtyři části. V úvodní části bude charakterizován územně samosprávný celek a jeho postavení v rámci rozpočtové soustavy veřejných rozpočtů. Pomocí literární rešerše bude definována působnost obcí i právní úprava včetně výčtu zákonů a předpisů, jimiž se musí obec řídit. Pomocí deskripce práce provede jednotlivými etapami rozpočtového procesu s podrobnou analýzou pracovního procesu při sestavování jednotlivých dokumentů tak, aby nedocházelo k přestupkům.

Nejrozsáhlejší část bude věnována rozpočtu, jako základnímu nástroji finančního hospodaření obce. Budou zde blíže specifikovány příjmy a výdaje rozpočtu s tříděním dle rozpočtové skladby. Podrobněji bude rovněž analyzována povinnost kontroly plnění rozpočtu a hospodaření obce včetně sestavení závěrečného účtu, jehož povinnou přílohou je zpráva o přezkoumání hospodaření obce.

V praktické části bude provedena podrobná analýza rozpočtového procesu obce Bohušice na časové ose let 2009–2018, bude provedena komparace příjmů a výdajů a také jednotlivých fází rozpočtového procesu v průběhu let, s důrazem na poslední změny v zákoně č. 250/2000 Sb., o pravidlech územních rozpočtů tak, aby byl pomocí dedukce poskytnut ucelený a komplexní pohled na rozpočtový proces s cílem vyvarovat se přestupků v této oblasti.

Poslední část bude zaměřena na problémy zjištěné při analýze finančního hospodaření obce Bohušice, poukázání na případné nedostatky včetně doporučení návrhů na zlepšení.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Rozpočtová soustava ČR

Rozpočtovou soustavu tvoří **soustava peněžních fondů**, z nichž nejdůležitější jsou veřejné rozpočty, zejména státní rozpočet, dále **soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy**, ale také **soustava orgánů a institucí**, jako je stát, územní samospráva, veřejnoprávní neziskové organizace a jejich rozpočty. Tyto instituce se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů a zajišťují jejich plnění (Peková, 2011, s. 95). Soustava veřejných rozpočtů je nejdůležitější částí rozpočtové soustavy a v odborné literatuře je obvykle její struktura rozdělena do dvou stupňů:

na veřejné rozpočty:

- nadnárodní rozpočet (např. rozpočet EU),
- státní rozpočet,
- rozpočty územní samosprávy (rozpočty obcí, rozpočty krajů),
- rozpočty dobrovolných svazků obcí,
- rozpočty veřejných podniků a veřejnoprávních neziskových organizací ve veřejném sektoru (rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných ÚSC),
- rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti,
- rozpočty organizačních složek,

a mimorozpočtové peněžní fondy:

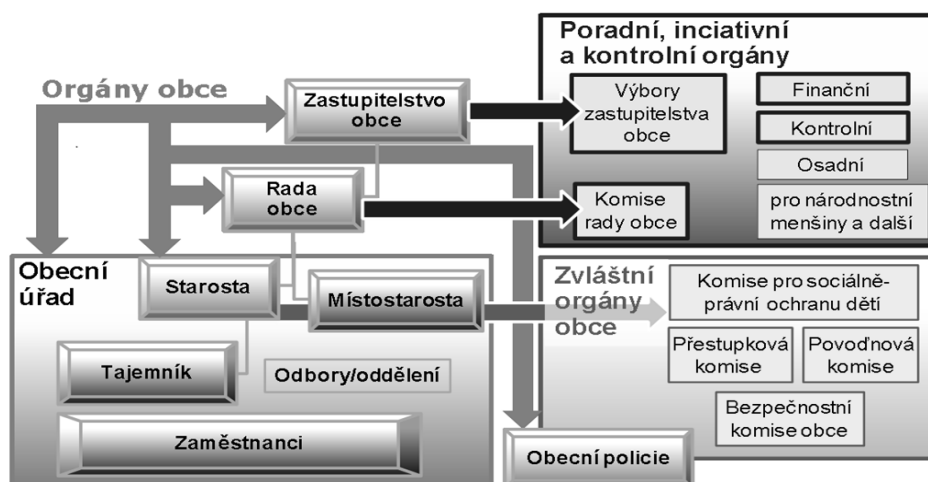
- fondy Evropské unie,
- státní fondy
- peněžní fondy územních samosprávných celků (měst a obcí),
- peněžní fondy vyšších územních samosprávných celků (krajů).

Veřejný rozpočet je považován za hlavní finanční nástroj k efektivnímu zajišťování potřeb a úkolů státu a subjektů územní samosprávy (Peková, 2011, s. 98). Je nástrojem veřejné a rozpočtové politiky a u státního rozpočtu současně nástrojem stabilizační fiskální politiky státu (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 219). „Stabilizační fiskální politika záměrně využívá příjmy SR, výdaje SR a rozpočtové saldo k ovlivňování ekonomiky, k ovlivňování hospodářského růstu a zaměstnanosti. Nicméně SR je i nástrojem financování záměrů sociální politiky, bezpečnostní politiky a dalších jako součástí veřejné politiky.“ (Peková, Pilný a Jetmar, 2008, s. 219).

3.1.1 Rozpočty územní samosprávy

V rámci veřejných rozpočtů jsou sestavovány i rozpočty na úrovni územní samosprávy, tedy územních samosprávných celků. Základním územním samosprávným celkem v České republice jsou dle Ústavy ČR obce, které jsou součástí vyššího územního samosprávného celku - kraje (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, hlava sedmá). Obec je základním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Hospodáří s vlastním majetkem, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese za své jednání odpovědnost. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem, které je voleno občany obce v řádných volbách. Zastupitelstvo ze svých členů volí starostu (ve statutárních městech primátora), jenž zastupuje obec navenek a ze svého jednání se zodpovídá zastupitelstvu, dále místostarostu, který zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti. Starosta a místostarosta tvoří obecní úřad, jehož součástí je také tajemník (ve větších obcích, kde je tato funkce zřízena) a zaměstnanci zařazení do obecního úřadu. Výkonným orgánem obce je rada obce, v menších obcích, kde není rada volena, vykonává tuto funkci starosta. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a ostatní členové volení z řad zastupitelů. Rada může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Každá obec musí mít dále zřízen kontrolní a finanční výbor. V obcích, kde žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné národnosti než české, se zřizuje i výbor pro národnostní menšiny. Pokud má obec místní části, může zde zastupitelstvo obce zřídit osadní nebo místní výbory (Provazníková, 2015, s. 28).

Obrázek 1: Diagram orgánů obce

Zdroj: PROCES - CENTRUM PRO ROZVOJ OBCÍ A REGIONŮ, s. r. o. Studie individuálních schopností starostů v obcích I. typu. 2015.

3.1.2 Působnost obce

Podle Ústavy ČR se působnost obcí dělí na samostatnou a přenesenou. Do samostatné působnosti patří záležitosti, které jsou v zájmu občanů a obce (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, hlava II).

Do samostatné působnosti dle Provazníkové (2015, s. 29) patří například:

- hospodaření obce,
- rozpočet a závěrečný účet obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce,
- územní plán obce,
- místní referendum,
- obecní policie,
- peněžní fondy obce,
- právnické osoby obce a organizační složky obce,
- účast obce v právnických osobách,
- organizace, řízení a zabezpečení obecního úřadu,
- výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce,
- místní poplatky,
- ochrana veřejného zdraví a obyvatelstva,
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci,
- zajišťování připravenosti obce na mimořádné události.

Přenesenou působnost vykonávají obce v podobě výkonu státní správy, kterou na ně přenesl stát, a její rozsah určují zákony. Na tuto činnost dostávají obce od státu finanční příspěvek, který však dle starostů obcí rozhodně nepokryje skutečné náklady. Jedná se o smíšený model veřejné správy, který si klade za cíl přiblížit občanům státní správu. Dle rozsahu svěřeného výkonu státní správy jsou v zákoně o obcích rozlišovány tři typy obcí.

- obce I. stupně, se základním rozsahem výkonu státní správy. Patří sem například evidence obyvatel, vydávání nařízení obce, či správních rozhodnutí, při kterých se obce musí kromě zákonů řídit také např. usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů a opatřeními krajských úřadů (krajské úřady vykonávají v přenesené působnosti dozor nad vydáváním nařízení obcí a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obcí).

- obce II. stupně jsou obce s pověřenými obecními úřady. Jsou to např. obce se stavebním úřadem, které vydávají stavební povolení apod.
- obce III. stupně jsou obce s rozšířenou působností. Bývají to větší města s velkým správním obvodem. Jsou mimo jiné oprávněny vydávat občanské průkazy, či cestovní pasy a také poskytují potřebnou součinnosti obcím ve svém správním obvodu.

Obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností stanoví zákon o obcích (Rukověť starosty, c2015).

3.1.3 Právní úprava

Územní samosprávné celky mohou na jedné straně vydávat své předpisy a vyhlášky, ty však nesmí být v rozporu s ústavou a zákony, vydávanými státem. Naproti tomu jsou ve své činnosti svazovány řadou zákonů, vyhlášek a předpisů, kterými se musí řídit. Jejich funkce a pravomoci jsou zakotveny v Ústavě ČR a také v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně najdeme odkaz na nejdůležitější zákon rozpočtového procesu obce, na zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje celý rozpočtový proces obce, hospodaření s finančními prostředky rozpočtů, jejich tvorbu, funkce apod. Bývá také nazýván „malá rozpočtová pravidla“, protože existují také „velká rozpočtová pravidla“ a to zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, který upravuje všechny záležitosti týkající se státního rozpočtu. Malá rozpočtová pravidla byla v roce 2017 novelizována zákonem č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti. Rozpočtového procesu se dotýká i zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Při tvorbě rozpočtu se obce řídí Vyhláškou ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, a také Vyhláškou č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu. V oblasti daňových příjmů se musí obce řídit zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů. Při svém hospodaření musí dále dodržovat některé další zákony, jako je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, platné vyhlášky a účetní standardy č. 701-710, jež upravují pravidla pro účetnictví územních samosprávných celků nebo zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Kontrolou hospodaření se zabývají zákony č. 420/2004 sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí a zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých dalších zákonů, včetně Vyhlášky ministerstva financí č. 416/2004 Sb., o finanční kontrole a rovněž také zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní

řád), který upravuje postup kontrolních orgánů při kontrole výkonu a činnosti státní správy. Obce samozřejmě musejí dodržovat další zákony, vyhlášky a nařízení vlády, které se jich dotýkají, uvedený výčet je stěžejní pro rozpočtový proces obcí, jímž se zabývá tato práce.

3.2 Rozpočet obce

Rozpočet a celý rozpočtový proces obce upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, který v § 4 uvádí: „Rozpočet územního samosprávného celku nebo svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činností územního samosprávného celku nebo svazku obcí. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním.“ (Zákon č. 250/2000 Sb., § 4).

Jak uvádí ve své publikaci Provaníková (2015, s. 51), je rozpočet obce decentralizovaný peněžní fond, jež soustřeďuje příjmy přerozdělované v rozpočtové soustavě a také příjmy vytvářené vlastní činností, které jsou následně použity ke krytí veřejných statků a služeb. Je tvořen, rozdělován a používán jako nenávratný, neekvivalentní a nedobrovolný. Na rozpočet je v odborné veřejnosti nahlíženo dvěma způsoby. **Rozpočet jako finanční plán** – má zajistit solventnost obce tím, že jsou uskutečňovány pouze ty výdaje, které jsou kryty skutečnými příjmy, existujícími rezervami, příp. půjčkami či překlenovacími úvěry. **Rozpočet jako bilance** – rozpočet bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období a dává je do rovnováhy. (Provaníková, 2015, s. 51–52).

Vyrovnanost rozpočtu musí být zajištěna po celé rozpočtové období, tedy při sestavování rozpočtu, jeho čerpání a také na konci roku. Z důvodu praktičnosti doporučuje Sedmihradská (2015, s. 29) rozdělení rozpočtu na běžný a kapitálový.

3.2.1 Běžný rozpočet

Běžný rozpočet tvoří běžné, každoročně se opakující příjmy a výdaje související s aktuálním rokem. Běžnými příjmy bývají převážně daňové příjmy a slouží ke krytí především provozních výdajů, které jsou uskutečňovány v daném roce a zpravidla nepřekračují toto období. Nejvhodnějším způsobem hospodaření je dle Provaníkové (2015, s. 60–61) takový způsob financování, kdy běžné příjmy převyšují běžné výdaje a v rozpočtu tak zůstávají prostředky na krytí části kapitálových výdajů.

3.2.2 Kapitálový rozpočet

Příjmy kapitálového rozpočtu jsou zpravidla jednorázové a neopakovatelné. Kumulují se zde příjmy, které slouží ke krytí investičních potřeb obce, např. výstavba nových budov či jejich rekonstrukce, pořízení strojů či přístrojů i rozsáhlé investiční záměry obce. Jedná se o výdaje, které obvykle zasahují do více rozpočtových období, protože investiční akce bývají nezřídka časově i finančně dosti náročné. Proto je nezbytné o investicích rozhodovat pečlivě a při případném dluhovém financování zvážit všechna rizika (Provazníková, 2015, s. 61).

3.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zahrnuje soubor činností, jež jsou potřebné k řízení finančního hospodaření územních samosprávných celků v daném rozpočtovém období, což je obvykle jeden kalendářní rok. Celý rozpočtový proces je však delší, zpravidla 1,5–2 roky (Provazníková, 2015, s. 63).

Tento proces představuje analýzu minulých let, stanovení hlavních priorit obce a na jejich základě sestavení rozpočtového výhledu a rozpočtu, jeho následné schválení, případné úpravy rozpočtu, samotné hospodaření v souladu s rozpočtem, průběžnou kontrolu a v neposlední řadě zhodnocení hospodaření ve formě závěrečného účtu (Lorenc a Kašpárková, 2017, s.13).

„Konkrétně se jedná o nákup a prodej zboží a výrobních faktorů od jiných subjektů, dotace a regulační poplatky, transfery a zdanění.“ (Sedmihradská, 2015, s. 37). Během tohoto procesu vzniká řada rozpočtových dokumentů:

- rozpočtový výhled,
- rozpočtové provizorium,
- rozpočet,
- změny rozpočtu,
- kontrola plnění rozpočtu,
- závěrečný účet.

3.3.1 Zveřejňovací povinnosti v oblasti rozpočtového procesu

Dne 21. 2. 2017 nabyl účinnosti nový zákon č. 23/2017 Sb., o rozpočtové odpovědnosti, a zákon č. 24/2017, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti, jež novelizují zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tato novela především rozšiřuje povinnosti obcí týkající se zveřejňování dokumentů, které souvisí s rozpočtovým procesem. „Základním cílem právní úpravy je zajištění informovanosti veřejnosti související s financemi a hospodařením veřejných rozpočtů.“ (Lorenc a Kašpárková, 2017, s.15).

Podle Schneiderové (Schneiderová, 2017) se nové změny týkají především: úpravy terminologie nahrazením rozpočtového výhledu „střednědobým výhledem rozpočtu“, nových zveřejňovacích povinností, rozšíření správních deliktů v rámci rozpočtového procesu nesplněním nových povinností, povinnosti příspěvkových organizací sestavit rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu (plány nákladů a výnosů) a povinnosti jejich zřizovatele tyto dokumenty schválit. Ve znění zákona účinného do 21. 2. 2017 měly obce zveřejňovací povinnosti pouze u návrhu rozpočtu a návrhu závěrečného účtu, a to zveřejnění na úřední desce obce a elektronicky 15 dní před jejich schválením. Nově zavedené povinnosti zveřejňování se týkají:

- návrhu střednědobého výhledu rozpočtu,
- schváleného střednědobého výhledu rozpočtu,
- návrhu rozpočtu,
- schváleného rozpočtu,
- návrhu závěrečného účtu,
- schváleného závěrečného účtu,
- schválených pravidel rozpočtového provizoria,
- schválených rozpočtových opatření.

U **návrhu střednědobého výhledu rozpočtu, návrhu rozpočtu a návrhu závěrečného účtu** je definována povinnost zveřejnění fyzicky na úřední desce a na internetových stránkách obce nejméně 15 dní před jejich projednáním na zasedání zastupitelstva obce. Návrh musí být zveřejněn až do doby jeho schválení, na internetových stránkách v plném rozsahu, na úřední desce možno ve zkráceném rozsahu, zde je nutné rovněž zveřejnit oznámení, kde je návrh zveřejněn na internetových stránkách a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby.

Schválený střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet, pravidla rozpočtového provizoria, rozpočtová opatření a závěrečný účet se zveřejní do 30 dní od jejich schválení na internetových stránkách obce v plném rozsahu a na úřední desce se vyvěsí oznámení, kde je dokument uveden na internetových stránkách a kde je možno do něj nahlédnout v listinné podobě. Každý dokument musí být zveřejněn do doby schválení nového na další rozpočtové období, s výjimkou schválených pravidel rozpočtového provizoria, které musí být uveřejněny do schválení rozpočtu a schválených rozpočtových opatření, ty musí být vyvěšeny po dobu platnosti rozpočtu daného roku, tedy až do schválení rozpočtu na další rozpočtový rok. Nezveřejněním těchto dokumentů nebo nedodržením lhůty vyvěšení se obec dopouští přestupku, který je dle zákona sankcionován (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 23).

3.3.2 Pravidla rozpočtové odpovědnosti

„Novela zákona č. 250/2000 Sb. v sobě obsahuje povinnosti, které vyplývají pro ÚSC ze zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.“ (Schneiderová, 2017). Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti mimo jiné stanovil fiskální pravidlo, podle kterého mají obce povinnost hospodařit tak, aby výše jejich dluhu nepřesáhla 60 % průměru jejich příjmů za poslední čtyři roky. Ministerstvo financí zveřejňuje na svém informačním portálu MONITOR výsledky vyhodnocení hospodaření obce vždy do konce dubna následujícího roku a rovněž zde uvádí seznam obcí, jejichž dluh překročil 60 % průměru jejich příjmů za poslední čtyři roky (Schneiderová, 2017).

Tato povinnost nabyla účinnosti 1. 1. 2018. Pokud toto pravidlo není dodrženo a stanovená hranice je k 31. 12. překročena, má obec zákonnou povinnost v následujícím roce dluh snížit alespoň ve výši 5 % z rozdílu výše dluhu a 60 % průměru příjmů za poslední čtyři roky. (Zákon č. 23/2017, § 17). Do příjmů se započítávají příjmy po konsolidaci uvedené v části IV. výkazu FIN 2-12 M, tedy příjmové položky bez položek určených pro převody mezi účty nebo mezi pokladnou a účtem. Do dluhu se započítávají konečné zůstatky účtů, uvedených ve Zprávách MF č. 2/2017. Jedná se o tyto účty: 281 Krátkodobé úvěry, 282 Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky), 283 Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů, 289 Jiné krátkodobé půjčky, 322 Směnky k úhradě, 326 Přijaté návratné výpomoci, 362 Krátkodobé závazky z ručení, 451 Dlouhodobé úvěry, 452 Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé, 453 Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů, 456 Dlouhodobé závazky z ručení a 457 Dlouhodobé směnky k úhradě (Schneiderová, 2017). Následující Tabulka 1 znázorňuje modelovou situaci, která by mohla nastat.

Tabulka 1: Výpočet fiskálního pravidla

Příjmy za poslední 4 roky (rok 2015 9 mil.; rok 2016 9 mil. Kč; rok 2017 11 mil. Kč; rok 2018 11 mil. Kč), tj. průměr příjmů za poslední 4 roky: 40/4 = 10 mil. Kč	10 mil. Kč
Výše dluhů obce k 31. 12. 2018:	8 mil. Kč
Poměr dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky (8/10):	80 %
Výše dluhu obce odpovídající 60 % průměru příjmů za poslední 4 roky:	6 mil. Kč
Rozdíl mezi skutečným dluhem a 60 % hranicí (8 mil.–6 mil.):	2 mil. Kč
5 % z rozdílu ve výši 2 mil. Kč	100 tis. Kč

Zdroj: Schneiderová, 2017, s. 17

Pokud obec svůj dluh o požadovanou hodnotu nesníží, může Ministerstvo financí rozhodnout o zadržení části rozpočtových příjmů obce, a to o částku, o kterou měla obec původně svůj dluh snížit. Sdílené daně, které byly v rámci opatření obci zadrženy, mohou být při splnění určitých podmínek opět uvolněny, a to z moci úřední, jestliže dluh obce k 31. 12. klesne pod 60 % průměru jejich příjmů za poslední čtyři roky. K uvolnění by ovšem došlo až v následujícím roce po roce zadržení. Obec může také požádat o zrušení pozastavení převodu svého podílu na sdílených daních, avšak pouze ke snížení dluhu. V žádosti je nutné uvést výši pozastaveného podílu a výši dluhu, na jehož úhradu má být podíl použit. Tento dluh je následně uveden v rozhodnutí Ministerstva financí o uvolnění prostředků. Po obdržení peněz je musí obec do devadesáti dní použít na úhradu splátky dluhu, jenž byl uveden v rozhodnutí. Jestliže tak obec neučiní, budou jí prostředky opět zadrženy. O uvolněném převodu podílu na sdílených daních je obec povinna účtovat odděleně, například pomocí analytiky nebo vnitřního členění na org. (organizace) či orj. (organizační jednotky) apod. (Zákon č. 243/2000 Sb., § 6).

Cílem fiskálního pravidla je zajistit u obcí rozpočtovou disciplínu, posílit spoluzodpovědnost za vývoj veřejných financí a zároveň omezit dlouhodobě deficitní hospodaření financované z cizích zdrojů. Opatření jsou řešena tak, aby bylo zajištěno postupné splácení starých dluhů, ale přitom nebyl brzděn rozvoj samosprávy. Právní úprava nestanoví žádná sankční opatření, pouze povinnost obce postupně snižovat své dluhy (Matej, 2017).

3.3.3 Dluhová brzda

Dalším pravidlem vyplývajícím ze zákona č. 23/2017, o rozpočtové odpovědnosti je pravidlo dluhové brzdy, které stanoví povinnosti pro obce a kraje v případě, že dluh sektoru veřejných institucí činí více než 55 % nominálního HDP. V tomto případě musí obce či kraje schválit svůj rozpočet na příští rok jako vyrovnaný či přebytkový. Ve výjimečných případech může být

rozpočet i schodkový, pokud je schodek krytý uspořenémi finančními prostředky minulých let, návratnou finanční výpomocí, úvěrem, půjčkou či příjmem z prodeje komunálních dluhopisů, pokud se tyto prostředky užijí k předfinancování projektů s podporou z rozpočtu EU. To znamená, že i v případě spuštění dluhové brzdy lze financovat investiční projekty, avšak v menším rozsahu než bez tohoto opatření. Dluhová brzda nebude spuštěna v případě odstraňování následků rozsáhlých živelných pohrom, nouzového stavu či významného ohrožení ekonomického vývoje ČR (Matej, 2017).

3.4 Střednědobý výhled rozpočtu

Součástí rozpočtového procesu a prvním krokem k přípravě rozpočtu by mělo být zmapování potřeb obce. Součástí tohoto procesu je také sestavení Střednědobého výhledu rozpočtu, jenž je důležitým pomocným nástrojem obce, který slouží k střednědobému financování a hraje v rozpočtovém procesu obce dvojí roli. Jednak je východiskem pro tvorbu rozpočtu, ale zároveň zobrazuje dlouhodobé dopady současných či minulých rozhodnutí, čímž se rozpočtový proces dostává do víceleté perspektivy (Sedmíhradská, 2015, s.47).

Dle zákona (zákon č. 250/2000 Sb., § 3) mají obce povinnost sestavovat střednědobý výhled rozpočtu na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. Tento střednědobý plán financování musí obsahovat souhrnné základní údaje o plánovaných příjmech a výdajích, o dlouhodobých pohledávkách a závazcích, finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku.

Při zpracování střednědobého výhledu rozpočtu není dána zákonná povinnost sestavovat jej podle rozpočtové skladby. Obec si může vytvořit vlastní strukturu členění příjmů a výdajů, je však vhodné jej zpracovat podobně jako rozpočet, tedy vyrovnaný, schodkový nebo přebytkový se zapojením položek financování. Toto pravidlo by mělo být respektováno z důvodu lepší přehlednosti, neboť při sestavování návrhu rozpočtu se vychází právě ze střednědobého výhledu rozpočtu, a proto by měl být vytvořen v takové podobě, aby z něj návrh rozpočtu mohl vycházet. Největší položkou příjmů obcí jsou daňové příjmy, jejichž odhad pro následující roky bývá značně obtížný z důvodů častých změn v daňových zákonech. Výše daňových příjmů je také ovlivněna stavem naší ekonomiky. Celkové předpokládané pohledávky uvedené ve střednědobém výhledu rozpočtu mohou být krátkodobé

i dlouhodobé. Jedná se především o smluvně či jinak zajištěné pohledávky, např. smlouvy o poskytnutí dotací, nájemní smlouvy, kupní smlouvy uzavřené na delší časové období apod. V podobném principu by zde měly být zachyceny také závazky obce. Jedná se však především o dlouhodobé závazky jako jsou splátky úvěrů, půjček a úroky z nich. Obec musí uvést informaci o tom, do kdy bude úvěr či půjčku splácet. U výdajů je důležité zachytit především plánované výdaje v oblasti obnovy majetku, investic či významné provozní výdaje. Pokud obec poskytuje dotace v rámci dotačního programu či jako individuální dotace každoročně, měly by tyto plánované vydané prostředky být rovněž součástí výhledu rozpočtu (Vítková, 2018, s. 15).

Při sestavování co nejpresnějšího střednědobého výhledu rozpočtu je vhodné dodržet následující postup:

- zpracovat analýzu hospodaření za uplynulé dva až tři roky,
- rozdělit analyzovaná data na běžné a kapitálové příjmy a výdaje, běžné položky následně rozdělit na nahodilé a pravidelně se opakující,
- zjistit dostupné hodnoty ze střednědobého výhledu státu, např. sdílené daně,
- vysledovat z analýzy příjmů a výdajů určité závislosti a na jejich základě jednotlivým položkám přiřadit koeficienty pro další roky,
- odhadnout plnění nahodilých položek v budoucnosti, např. splátky půjček od obyvatel, přijaté dary, neinvestiční půjčky občanům,
- zahrnout předpokladané investice,
- zpracovat dluhovou službu z uzavřených úvěrových smluv.

Zpracování střednědobého výhledu rozpočtu obci přináší výrazné zkvalitnění řízení hospodaření obce, rychlou orientaci ve finančních možnostech v delším časovém horizontu, odvrácení hrozby přílišného zadlužení a usnadnění projednávání podmínek poskytnutí úvěru od peněžních ústavů či s fondy o možnostech dotací (Provazníková, 2015, s. 67).

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů výslovně nestanovuje, do kdy má být střednědobý výhled rozpočtu schválen, může to být v období schvalování rozpočtu, či kdykoliv jindy, musí však být dodržena časová podmínka jeho sestavení na alespoň 2 roky následující po roce, na který je sestavován rozpočet. V praxi často obce sestavují návrh střednědobého výhledu zároveň s rozpočtem formou aktualizace a doplnění dalšího roku do výhledu. Zároveň také tento zákon neříká, kdo jej má schválit. Jestliže však tento dokument představuje východisko pro rozpočet, má se obecně za to, že tato povinnost, stejně jako schvalování rozpočtu, připadne zastupitelstvu obce. Mezi nové povinnosti v rámci

rozpočtového procesu dané zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů patří zveřejnění **návrhu střednědobého výhledu rozpočtu** alespoň 15 dní před jeho projednáním v zastupitelstvu obce, a to až do doby jeho schválení. V listinné podobě na úřední desce je možné jej zveřejnit ve zkráceném rozsahu, jen v základním členění, na internetových stránkách obce však v plném rozsahu. Na úřední desce je nutné rovněž zveřejnit oznámení, kde je návrh zveřejněn na internetových stránkách a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. **Schválený střednědobý výhled rozpočtu** se musí zveřejnit do 30 dnů od jeho schválení zastupitelstvem obce na internetových stránkách a na úřední desce uvést, kde je výhled rozpočtu zveřejněn na internetových stránkách obce a kde, popř. kdy, je možno nahlédnout do jeho listinné podoby, Povinnost uveřejnění trvá až do doby schválení nového střednědobého výhledu rozpočtu obce (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 24).

3.5 Rozpočtové provizorium

Pokud nedojde do konce kalendářního roku ke schválení rozpočtu na následující rozpočtový rok, řídí se rozpočtové hospodaření obce až do doby schválení rozpočtu **pravidly rozpočtového provizoria**. Z výše uvedeného vyplývá, že v takovém případě musí zastupitelstvo obce na svém posledním zasedání v roce předcházejícím roku, na který měl být rozpočet schválen, tato pravidla schválit pro zajištění finančního rámce hospodaření. Jestliže by nebyl na daný rozpočtový rok schválen rozpočet ani rozpočtové provizorium, došlo by k porušení rozpočtové kázně. Nemělo by docházet k tomu, že obec bude hospodařit podle pravidel rozpočtového provizoria pravidelně, z důvodů jednoduššího zpracování, nemusí se dodatečně schvalovat vztahy ke státnímu či krajskému rozpočtu apod. Prvotně by se měla obec snažit schválit rozpočet, pokud však přece rozpočtové provizorium využije, mělo by vycházet spíše z rozpočtu předcházejícího roku než z ještě neschváleného rozpočtu (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 51).

Pravidla rozpočtového provizoria schvaluje zastupitelstvo obce v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., a zákonem č. 128/2000 Sb. V zákonech ovšem není uveden jednoznačný návod, jak mají pravidla vypadat. Určení těchto pravidel je plně v kompetenci zastupitelstva obce, je však nutné je v usnesení zastupitelstva obce jasně definovat, aby v průběhu rozpočtového hospodaření nedocházelo k pochybnostem. Všechny výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria musí být v souladu s těmito stanovenými pravidly, pokud je výdaj s těmito pravidly v rozporu, nelze jej uhradit bez změny pravidel rozpočtového provizoria. Není nutné stanovit pravidla rozpočtového provizoria podle členění rozpočtové skladby, stačí,

když budou obsahovat konkrétní rozsah výdajů. Novou zákonnou povinností v rámci rozpočtového procesu je zveřejnění **schválených pravidel rozpočtového provizoria** do 30 dnů od jejich schválení v zastupitelstvu obce na internetových stránkách obce. Současně se na úřední desce zveřejní oznámení, kde jsou pravidla rozpočtového provizoria zveřejněna na internetových stránkách a kde jsou k nahlédnutí v listinné podobě, a to až do doby schválení rozpočtu na daný kalendářní rok (Vítková, 2018, s. 37–38).

3.6 Rozpočet obce

Rozpočet je hlavním nástrojem finančního hospodaření obce. Je sestavován na období jednoho kalendářního roku v návaznosti na střednědobý výhled rozpočtu obce, popř. na jiné veřejné rozpočty, k nimž má obec finanční vztah, např. státní či krajský rozpočet, příspěvkové organizace nebo dobrovolné svazky obcí. Může být sestaven jako **vyrovnaný** (příjmy a výdaje jsou ve stejné výši), **přebytkový** (příjmy > výdaje), kdy určité příjmy obce jsou určeny k využití v následujících letech či ke splácení úvěru, nebo **schodkový** (výdaje > příjmy), to však pouze v případě, že schodek je krytý finančními prostředky minulých let (se zapojením položek financování 81x5), kontokorentním úvěrem – přečerpáním běžného účtu do záporného stavu (položka 8905), smluvně zajištěným úvěrem, půjčkou, návratnou finanční výpomocí (položky 81x3) či výnosem z prodeje komunálních dluhopisů obce (položky 81x1) a prodejem dlužných nebo majetkových cenných papírů (položky 81x7). Stejně tak nelze do rozpočtu zahrnout příjmy z dotací, u kterých neexistuje příslib jejich poskytovatele o přidělení finančních prostředků. Při tvorbě rozpočtu obce musí být dodržena **zásada vyrovnanosti**, to znamená, že schodkové hospodaření by nemělo sloužit k zajištění běžných provozních výdajů, ale zásadně k financování mimořádných investičních projektů a přebytek finančních prostředků z minulých let se převede k použití v příštích letech ke krytí rozpočtových výdajů nebo do peněžních fondů. Další zásadou je **princip jednotnosti**, na jehož základě nelze schvalovat zvlášť výdajovou a příjmovou část rozpočtu. Také musí být zachován **princip univerzality**, což znamená, že v rozpočtu musí být zahrnuty veškeré operace rozpočtového hospodaření a žádná část nesmí být vynechána. Rozpočet by měl být připravován v dostatečném časovém předstihu tak, aby přípravná etapa rozpočtu a jeho vlastní schválení bylo ukončeno ještě před koncem roku. Schvalovat rozpočet až v průběhu rozpočtového roku by měli zastupitelé obce pouze v mimořádných situacích, nebo při vrácení návrhu rozpočtu zastupitelstvem k přepracování (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 28–29).

3.6.1 Příjmy a výdaje rozpočtu

Podle Provazníkové (2015, s. 75) lze příjmy rozpočtu rozdělit do čtyř hlavních skupin zdrojů:

- daňové příjmy,
- transfery a dotace,
- nedaňové příjmy – souvisejí s vlastní aktivitou obce (nájemné, prodej majetku, poskytnutí služby atd.),
- úvěry a půjčky.

Daňové příjmy

Tvoří největší složku příjmů obce a mají charakter běžných příjmů. Daňové příjmy obec získává na základě zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní a zahrnují zejména **sdílené daně**, tedy podíly na celostátně vybíraných daních (podíl z výnosů daně z přidané hodnoty, na daních z příjmů, na dani z hazardních her). Tímto zákonem jsou zároveň klasifikovány **svěřené daně**, které jsou výlučně příjmem obcí, např. daň z nemovitých věcí a daň z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem daná obec. Mezi další daňové příjmy patří zejména příjmy z místních a správních poplatků a plateb týkajících se životního prostředí. Obec je zodpovědná za výběr a správu těchto daní v souladu se zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (Svaz měst a obcí České republiky, 2018, s. 44).

Transfery a dotace

Patří mezi nenárokové příjmy poskytované z rozpočtů vyšší úrovně rozpočtům nižší úrovně, ke krytí jejich zvyšujících se výdajů. Rozlišují se na **účelové dotace**, které jsou poskytovány na předem stanovený účel a **neúčelové dotace**, které obec získá na základě splnění předem daného kritéria, ale zdokumentování jejich využití již nebývá požadováno. Obě tyto skupiny dotací mohou být poskytovány jako **investiční** (ke krytí kapitálových výdajů) nebo jako **neinvestiční** (pro běžné výdaje). **Účelové dotace** mohou být podmíněny spoluúčastí obce na vynaložených výdajích financovaných z dotace. **Bez spoluúčasti** jsou dotace, u kterých poskytovatel nepožaduje spolufinancování obce, bývají stanoveny pevnou nebo procentní částkou z celkových výdajů. Dotace mohou být poskytovány např. ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo jiné obce, či dobrovolného svazku obcí, ale také z fondů Evropské unie (Provazníková, 2015, s. 86).

Nedaňové příjmy

Tyto příjmy tvoří nezanedbatelnou skupinu příjmů, které obci plynou z určité její aktivity nebo činnosti jiných subjektů ve prospěch obce. Jsou to příjmy nenávratného charakteru, které mohou mít povahu běžných příjmů, každoročně se opakujících, např. z vlastní činnosti či z podnikání, správní poplatky, nájemné, nebo mají povahu kapitálových příjmů, jako jsou příjmy z prodeje majetku (Svaz měst a obcí České republiky, 2018, s. 50).

Úvěry a půjčky

Obce tyto příjmy návratného charakteru, jež musí v určitém časovém horizontu vrátit svému věřiteli, používají ke krytí svých potřeb. Jedná se obvykle o financování rozsáhlých dlouhodobých investic. Mezi základní zdroje návratných příjmů patří úvěry od finančních institucí, návratné půjčky a výpomoci od jiných subjektů a emise komunálních dluhopisů a akcií. Obec by při rozhodování o přijetí úvěru měla vycházet z odhadů dluhové služby, neboť tyto návratné příjmy jsou zatíženy úrokem. Rovněž by měla vzít v úvahu dobu, na kterou je úvěr poskytován, zda je dlouhodobý nebo krátkodobý. Často bývá úvěr využíván jako překlenovací pro financování dotací, k překrytí časového nesouladu vynaložení výdajů a obdržení peněžních prostředků z dotace (Provazníková, 2015, s. 94).

Výdajová část rozpočtu se dělí na běžné a kapitálové výdaje. **Běžné výdaje** se dále člení na neinvestiční nákupy, neinvestiční dotace a neinvestiční půjčky. Do skupiny běžných výdajů patří finanční prostředky vynakládané na chod obce, údržbu veřejných prostranství, provoz veřejného osvětlení, obecní policii, podporu kultury a sportu, příspěvek zřizovatele na provoz škol, výdaje související s odpadovým hospodařením apod. Tyto výdaje se obtížně plánují, protože se však pravidelně opakují, lze využít údajů z rozpočtů minulých období. **Kapitálové výdaje** zahrnují finanční prostředky na investiční výstavbu, nákup nemovitostí, rozsáhlé rekonstrukce a zhodnocení majetku nebo výdaje na nákup akcií, poskytované investiční dotace apod. (Svaz měst a obcí České republiky, 2018, s. 52–53).

3.6.2 Třídění rozpočtové skladby

Veškeré příjmy a výdaje závazně člení rozpočtová skladba, kterou upravuje Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Aktuálně platná rozpočtová skladba dělí příjmy a výdaje na čtyři základní druhy třídění:

- kapitolní, jinak organizační nebo odpovědnostní,
- druhové,
- odvětvové, dříve funkční,
- konsolidační, tzv. záznamové jednotky.

Kapitolní třídění

Členění příjmů a výdajů podle kapitol je záležitostí státního rozpočtu. Pro územní rozpočty není povinné (Vyhláška č. 323/2002 Sb., § 2).

Druhové třídění

„Druhové třídění je základní třídění. Týká se všech peněžních operací, které třídí peněžní operace do tří základních okruhů: příjmů, výdajů a financování.“ (Provazníková, 2015, s. 101).

Druhové třídění využívá čtyřmístný kód a člení příjmy a výdaje do **tříd** (jednomístný kód), **seskupení položek** (dvoumístný kód), **podseskupení položek** (třímístný kód) a jednotlivé **položky** (čtyřmístný kód).

Příjmové operace se dělí do čtyř tříd:

Třída 1 – Daňové příjmy, jsou příjmy plynoucí z daní, pojistného na sociální a zdravotní pojištění, doplatky daní a sankce za pozdní či nesprávné placení, příjmy ze správních a místních poplatků.

Třída 2 – Nedaňové příjmy, zahrnují příjmy z neinvestičního majetku, příjmy z prodeje zboží a služeb, přijaté splátky neinvestičních půjček atd.

Třída 3 – Kapitálové příjmy, mezi tyto příjmy se řadí příjmy z prodeje investičního majetku a finančních aktiv, které mají povahu majetkových podílů za účelem rozpočtové politiky, přijaté investiční dary s výjimkou darů a dotací od zahraničních vlád a z jiných úrovní vlády.

Třída 4 – Přijaté dotace v členění na běžné a kapitálové neopětované dotace a nenávratné inkasované dotace a dary od zahraničních vlád a institucí a z jiných úrovní vlády (Provazníková, 2015, s. 102).

Výdajové operace se třídí dle Schneiderové (2015, s. 98) do 5. a 6. třídy:

Třída 5 – Běžné výdaje, jejich součástí jsou neinvestiční nákupy jako výdaje za zboží a služby neinvestiční povahy, mzdové výdaje, neinvestiční dotace a půjčky mimo rozpočtovou jednotku.

Třída 6 – Kapitálové výdaje jsou investiční nákupy, do kterých řadíme výdaje na pořízení hmotného a nehmotného investičního majetku, akcií a majetkových účastí, dále výdaje na poskytované investiční dotace mimo rozpočtovou jednotku.

Zvláštní postavení v rozpočtové skladbě je přiřazeno 8. třídě:

Třída 8 – Financování, obsahuje čtyři podseskupení položek, jenž se rozdělují z hlediska času na krátkobé (na jeden rok a kratší) a dlouhodobé (delší než jeden rok) a dále z hlediska způsobu financování na tuzemské a zahraniční. Tato třída obsahuje stavové údaje, které nejsou peněžním tokem. Jde například o položku 8115, vyjadřující změnu stavu finančních prostředků na bankovních účtech, jež mají povahu přijetí peněžních prostředků na úhradu schodku rozpočtu nebo přijetí peněžních prostředků z půjček a úvěrů a financování jejich splátek. Přijetí peněžních prostředků se na položky zapisuje plusem a výdaje mínusem, s výjimkou zápisu převodů, které mají povahu oprav převodů již provedených jako jsou převody mezi vlastními účty a vratky mylných plateb. Jde o ukazatele potřebné pro sestavení výkazu o plnění příjmů a výdajů, Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí (FIN 2-12M), který jsou obce povinny měsíčně předkládat Ministerstvu financí (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 489).

Odvětvové třídění

Člení příjmy a výdaje obce dle odvětví. Z tohoto hlediska se třídí všechny výdaje, u příjmů jen nedaňové a kapitálové, s výjimkou příjmů z přijatých splátek půjček. Rozdělují se podle účelu, na který jsou příjmy či výdaje použity při zajišťování potřeb obce. V ČR se člení do šesti skupin s podrobnějším rozdělením s využitím čtyřmístného kódu na **skupiny** (jednomístný kód) – **oddíly** (dvoumístný kód) – **pododdíly** (třímístný kód) – **paragrafy** (čtyřmístný kód):

- 1xxx Zemědělství a lesní hospodářství
- 2xxx Průmyslová a ostatní odvětví
- 3xxx Služby pro obyvatelstvo
- 4xxx Sociální věci a politika zaměstnanosti
- 5xxx Bezpečnost státu a právní ochrana
- 6xxx Všeobecná veřejná správa a služby

Konsolidační třídění

Hlavním prvkem konsolidačního třídění jsou tzv. **záznamové položky**. Konsolidace slouží k vyloučení duplicit na základě interních transferů mezi fondy a korekci příjmů a výdajů o tyto položky. Umožňuje vyloučení peněžních převodů např. mezi státním rozpočtem a rozpočtem obce nebo rozpočtem obce a rozpočtem příspěvkové organizace (Provazníková, 2015, s. 102).

3.6.3 Sestavení návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu je sestavován na kalendářní rok, fáze přípravy však začíná mnohem dříve a celý rozpočtový proces trvá v různých obcích odlišnou dobu, přibližně však 1,5 roku. Za přípravu návrhu rozpočtu je zodpovědný správce rozpočtu s využitím podkladů z jednotlivých odborů obce, za asistence starosty či finančního výboru. Správcem rozpočtu je na malých obcích např. účetní obce, ve větších obcích, které mají odbory, zpravidla vedoucí finančního či ekonomického odboru (Sedmíhradská, 2015, s. 53).

Mezi nové povinnosti obcí dle zákona č. 23/2017 Sb, patří struktura návrhu rozpočtu, který je předkládán zastupitelstvu ke schválení. Součástí daného návrhu musí být údaje o rozpočtu předcházejícího roku a očekávaná skutečnost. Další povinností obce v rozpočtovém procesu je povinnost zveřejnit návrh rozpočtu nejméně 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu obce až do doby schválení rozpočtu. Na internetových stránkách musí být návrh rozpočtu zveřejněn v plném rozsahu, na úřední desce obce může být zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích v členění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. Současně zde musí být uvedena informace o tom, kde je návrh vyvěšen na internetových stránkách a kde je k nahlédnutí v listinné podobě (Vítková, 2018, s. 59). Následující tabulka č. 2 zohledňuje návrh rozpočtu na rok 2019 zveřejněného před koncem roku 2018.

Tabulka 2: Návrh rozpočtu na rok 2019 zveřejněný na konci roku 2018

Třídění RS	Skutečnost 2016	Skutečnost 2017	Schválený rozpočet 2018	Upravený rozpočet 2018	Návrh rozpočtu 2019	Výhled 2020	Výhled 2021

Zdroj: Schneiderová, Rozpočtová odpovědnost 2017, s. 9

Tabulka č. 3 znázorňuje návrh rozpočtu na rok 2019 zveřejněného v roce 2019.

Tabulka 3: Návrh rozpočtu zveřejněného až v roce 2019

Třídění RS	Skutečnost 2017	Schválený rozpočet 2018	Upravený rozpočet 2018	Skutečnost 2018	Návrh rozpočtu 2019	Výhled 2020	Výhled 2021

Zdroj: Schneiderová, Rozpočtová odpovědnost 2017, s. 9

3.6.4 Schvalovací proces

Sestavený návrh rozpočtu musí projednat a schválit zastupitelstvo obce na svém jednání, kde se k návrhu mohou vyjádřit i občané a vznést připomínky. Informovanost občanů je zajištěna zveřejněním návrhu před jeho projednáním. Předkládá se tak, aby vyjadřoval závazné ukazatele, kterými se mají při svém hospodaření povinně řídit výkonné orgány obce, zřízené příspěvkové organizace nebo příjemci dotací a příspěvků z rozpočtu. Návrh rozpočtu musí obsahovat informace v rozsahu třídění podle nejvyšších jednotek druhového třídění rozpočtové skladby. Pokud je splněna tato podmínka, je už dále na zastupitelstvu obce v jak podrobném členění si nechá rozpočet předložit. Může obsahovat podrobné informace v členění podle paragrafů a položek nebo naopak je sestaven v základním povinném členění (Sedmíhradská, 2015, s. 111).

Závazné ukazatele rozpočtu je třeba vyjádřit tak, aby bylo pro obec reálné dle nich hospodařit, ale zároveň vyjadřovaly vůli zastupitelů a existovala možnost kontroly plnění. Hlavní podmínkou je srozumitelnost a to jak pro běžného občana, tak pro samotné zastupitele. Proto se většinou nedoporučuje podrobné členění dle položek, protože rozpočet by se pro laika mohl stát nesrozumitelný. Nedodržení závazných ukazatelů je porušením vůle a hranic definovaných zastupiteli. Závažnost tohoto pravidla je vyjádřena také tím, že porušení závazných ukazatelů je přestupkem, který je sankcionován (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 37–39).

Po úspěšném schválení musí být rozpočet neprodleně rozepsán do detailního členění podle položek a paragrafů rozpočtové skladby. Tento úkon je čistě administrativní a nemusí být schválen žádným orgánem obce. Součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů těm subjektům, jež jsou povinny se jimi řídit. Neprovedení rozpisu rozpočtu dle těchto podmínek je přestupkem (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 53).

Následně musí být splněna zákonná povinnost zveřejnění rozpočtu na internetových stránkách a to do 30 dnů od jeho schválení až do doby schválení rozpočtu na další kalendářní rok. Zároveň musí být na úřední desce obce uvedeno oznámení, kde je rozpočet zveřejněn na internetových stránkách a kde je do něj možno nahlédnout v listinné podobě (Vítková, 2018, s. 59).

3.6.5 Plnění a kontrola rozpočtu

„Finanční hospodaření musí být uskutečňováno v souladu se schváleným rozpočtem. Měla by být prováděna jeho pravidelná, systematická a úplná kontrola a dále také kontrola hospodaření zřízených a založených osob a zařízení po celý rozpočtový rok.“ (Lorec a Kašpárková, 2017, s. 56). Pravidla hospodaření vymezuje zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, v platném znění. Nedodržení tohoto zákona bylo do roku 2017 definováno jako správní delikt, nyní se jedná o přešupek. Plnění závazných ukazatelů rozpočtu zachycuje proces, při němž jsou peněžní zdroje užity k uskutečňování cílů určených rozpočtem. Jedná se o kontrolu plnění daného rozpočtu s důrazem na výdaje a zároveň efektivní využití rozpočtových prostředků v souladu se stanovenými prioritami rozpočtu. Při hospodaření v průběhu roku dochází k nesouladu mezi schváleným rozpočtem a skutečností, proto je nutné kvůli dodržení závazných ukazatelů provádět změny rozpočtu (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 56).

3.7 Změny rozpočtu

Ke změně schváleného rozpočtu může dojít z těchto příčin:

- organizační změny, např. zřízení nebo zrušení příspěvkové organizace,
- metodické změny – změny v legislativě např. v rozpočtovém určení daní nebo změna sazby DPH,
- věcné změny, což může být např. zvýšení cen energií, nutný neplánovaný výdaj jako jsou neplánované opravy majetku atd.

Změny rozpočtu mohou být provedeny dvěma způsoby – rozpočtovým opatřením a změnou rozpisu rozpočtu. **Rozpočtové opatření** je nutné provést před uskutečněním neplánovaného výdaje a provádějí se povinně při změně ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, změně závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo pokud hrozí riziko deficitu rozpočtu. Rozpočtovým opatřením je použití nových, neplánovaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, v takovém případě dojde k navýšení schváleného rozpočtu. Dále jde

o přesun rozpočtových příjmů a výdajů mimo závazné ukazatele, aniž by se změnila výše schváleného rozpočtu a vázání rozpočtových výdajů, když je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, čímž dojde ke snížení rozpočtu. Rozpočtová opatření schvaluje zastupitelstvo obce nebo rada obce, příp. starosta v případě, že zastupitelstvo na ně svou pravomoc deleguje. (Hubinková, 2017).

Zastupitelstvo obce může delegovat pravomoc k provádění rozpočtových opatření na radu obce dle ustanovení § 102 zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění. V obcích, kde není volena rada, je pravomoc převedena na starostu. Musí být definováno, v jakém rozsahu se pravomoc deleguje např. do výše určité částky, v oblasti zapojení dotací, až po vymezení v plném rozsahu. V takovém případě by mělo být zastupitelstvo obce o všech rozpočtových opatřeních informováno (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 33).

Rozpočtové opatření musí být provedeno před uskutečněním rozpočtem nezajištěného výdaje s výjimkou v těchto čtyřech případech:

- při obdržení dotace před koncem roku,
- v případě živelné pohromy nebo havárie při ohrožení zdraví, života či majetku,
- při plnění peněžní povinnosti, které bylo uloženo pravomocným rozhodnutím,
- v případě zprostředkování dotace zřízené příspěvkové organizací, jedná se o přeposlání prostředků poskytnutých vyšším rozpočtem, např. krajem (Hubinková, 2017).

Schválená rozpočtová opatření je nutné číslovat a vést jejich evidenci. Do 30 dní od schválení musí být rozpočtové opatření povinně zveřejněno na internetových stránkách obce a na úřední desce obce musí být uvedeno, kde je do něj možno nahlédnout v listinné podobě. Uvěřejnění trvá až do doby schválení rozpočtu na následující rok.

Změna rozpisu rozpočtu může být provedena v případě, že jsou překročeny výdaje na jednotlivých položkách v rámci závazného ukazatele související s původním rozpisem rozpočtu. Jedná se pouze o administrativní akt, který není v zákoně nikde vymezen, a proto se nemusí schvalovat (Vítková, 2018, s. 100).

3.8 Závěrečný účet

Posledním úkonem v rozpočtovém procesu je sestavení závěrečného účtu, který obec zpracovává po skončení kalendářního roku. Je to finanční a účetní přehled celkového hospodaření obce určený k jeho zhodnocení a k informování veřejnosti o hospodaření (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 62).

3.8.1 Sestavení návrhu závěrečného účtu

Struktura závěrečného účtu by měla obsahovat:

- přehled finančního hospodaření uplynulého roku s porovnáním schváleného a upraveného rozpočtu v podrobnosti tříd rozpočtové skladby se zahrnutím salda hospodaření, tedy i třídy 8 – financování (poskytuje celkový pohled na hospodaření, zda skončilo přebytkem či ztrátou),
- vyhodnocení příjmové strany rozpočtu rozdělením příjmů na daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a přijaté dotace (informace o struktuře příjmové části rozpočtu, které příjmy tvoří největší část),
- rozdělení daňových příjmů na místní a správní poplatky a sdílené a svěřené daně a jejich plnění po měsících, popřípadě i za období uplynulých tří let,
- porovnání běžných výdajů v odvětvovém členění rozpočtové skladby (zjištění, na kterém úseku jsou nejvyšší výdaje),
- analýza příjmů a výdajů po měsících,
- vyhodnocení salda provozního přebytku, tedy rozdílů běžných příjmů a výdajů, po měsících (analýza rozdílů běžných příjmů a výdajů pro zjištění, v kterých měsících dochází ke ztrátě či provoznímu přebytku pro plánování investičních akcí),
- vyhodnocení celkových výdajů podle oddílů na běžné, kapitálové a celkové výdaje,
- měsíční stav peněžních prostředků,
- hospodaření s majetkem,
- stav závazků a pohledávek,
- vyúčtování finančních vztahů s jinými rozpočty či subjekty (přijaté a poskytnuté dotace),
- hospodaření příspěvkových organizací včetně obcí schváleného výsledku hospodaření s rozhodnutím o rozdělení do fondů či způsobu krytí ztráty.

Závěrečný účet by měl být zároveň stručný, jasný a přehledný, jak pro laickou veřejnost, tedy občany obce, tak pro kontrolní orgány a rovněž také zastupitele obce. V případě potřeby je nutné jej analyzovat v podrobnější podobě nebo pro větší vypovídací schopnost lze využít komentáře, tabulky a podrobné grafické znázornění (Provazníková, 2015, s. 65).

Pro lepší přehlednost o hospodaření obce, mohou být součástí závěrečného účtu další přílohy, např. účetní výkazy – rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Návrh závěrečného účtu zpracovává finanční odbor, v menších obcích účetní, která má k dispozici všechny potřebné podklady. Tento dokument musí být před projednáním a schválením zastupitelstvem obce zveřejněn alespoň 15 dnů na internetových stránkách obce v plném rozsahu, na úřední desce možno v uzším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o plnění příjmů a výdajů v členění dle nejvyšších jednotek druhového třídění, včetně oznámení, kde je vyvěšen na internetových stránkách a kde je k nahlédnutí v listinné podobě. Návrh musí být zveřejněn včetně zprávy o přezkoumání hospodaření až do doby jeho schválení. Tím je splněna podmínka informování veřejnosti pro uplatnění připomínek (Vítková, 2018, s. 116).

Připomínky k závěrečnému účtu mohou občané uplatnit písemně, ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně na jednání zastupitelstva obce. Proto je nutné s návrhem závěrečného účtu zveřejnit také poučení občanům o tom, do kdy a kam mohou své připomínky směřovat (Lorec a Kašpárková, 2017, s. 64).

3.8.2 Schvalovací proces

Závěrečný účet musí být projednán v zastupitelstvu obce do 30. června následujícího roku dle § 43 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Projednání se uzavírá prohlášením:

- souhlasu s celoročním hospodařením, a to **bez výhrad**,
- **souhlasu s výhradami**, jestliže zpráva o přezkoumání hospodaření obsahuje nějaké nedostatky, případně existují jiné výhrady k hospodaření obce.

Jestliže ze zprávy o přezkoumání hospodaření vyplývají nějaké chyby či nedostatky, nemusí být závěrečný účet automaticky schválen s výhradami, pokud se jedná např. o formální či nepodstatné chyby. Zastupitelstvo obce má však v takovém případě povinnost přijmout nápravná opatření a o jejich přijetí informovat do 15 dnů od projednání v zastupitelstvu obce krajský úřad s uvedením lhůty, v níž bude krajskému úřadu zaslána zpráva o plnění přijatých opatření. Pokud zjištěné nedostatky nebudou napraveny do dalšího přezkoumání, ovlivní to zprávu o přezkoumání hospodaření, kde bude tato skutečnost uvedena. Obec se navíc

vystavuje riziku pokuty podle zákona o přezkoumávání. Tato povinnost se vztahuje i na obce, které zadaly přezkoumání hospodaření soukromému auditorovi, kromě toho jsou povinny zaslat krajskému úřadu auditorskou zprávu (Lorenc a Kašpárková, 2017, s. 64).

Schválený závěrečný účet včetně zprávy o auditu musí být zveřejněn na internetových stránkách obce do 30 dní od jeho schválení v zastupitelstvu. Současně musí být na úřední desce vyvěšeno oznámení o tom, kde je schválený závěrečný účet uveřejněn v elektronické podobě a kde je možné do něj nahlédnout v listinné podobě. Je nutné zajistit jeho zpřístupnění veřejnosti po celou dobu až do schválení závěrečného účtu za další období (Schneiderová, 2017).

3.9 Přezkoumání hospodaření

Obce jsou povinny nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok a zpráva o přezkoumání hospodaření je povinnou přílohou závěrečného účtu obce. Přezkoumání hospodaření vymezuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Obce mají povinnost požádat o provedení přezkoumání hospodaření krajský úřad a to nejpozději do 30. 6. příslušného roku. Mohou se také rozhodnout zadat přezkoumání hospodaření soukromému auditorovi. V takovém případě však musí tuto informaci oznámit ve stejné lhůtě krajskému úřadu a nejpozději do 31. 1. následujícího roku předložit smlouvu uzavřenou se soukromým auditorem. U obcí, které nemají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel k 1. 1. přezkoumávaného roku menší než 800, lze přezkoumání hospodaření vykonat jednorázově jednou za rok. U ostatních obcí se ještě provádí dílčí přezkoumání, které je vykonáno do konce příslušného roku a následně od ledna příštího roku je provedeno konečně přezkoumání (Zákon č. 420/2004 Sb., § 4).

Předmětem přezkoumání hospodaření jsou dle § 2 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí údaje o ročním hospodaření, jež tvoří součást závěrečného účtu a to:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu,
- finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů,
- náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku,
- peněžní operace, týkající se cizích zdrojů ve smyslu právních předpisů o účetnictví,
- hospodaření a nakládání s prostředky poskytnutými z Národního fondu a s dalšími prostředky ze zahraničí poskytnutými na základě mezinárodních smluv,

- vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a k dalším osobám,
- nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku,
- nakládání a hospodaření s majetkem státu, s nímž hospodaří územní celek,
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek,
- stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi,
- ručení za závazky fyzických a právnických osob,
- zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob,
- zřizování věcných břemen k majetku územního celku,
- účetnictví vedené územním celkem,
- ověření poměru dluhu územního celku k průměru jeho příjmů za poslední čtyři rozpočtové roky podle právního předpisu upravujícího rozpočtovou odpovědnost.

3.9.1 Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb.

Paragraf 22a zákona č. 250/2000 Sb. vymezuje přestupky, kterých se obce dopouští porušením některých ustanovení tohoto zákona. Do 30. června 2017 se jednalo o správní delikty, zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, byly všechny správní delikty přejmenovány na přestupky. Obec se dopouští přestupku v těchto případech, kdy:

- nezpracuje střednědobý výhled rozpočtu,
- nehospodaří podle pravidel rozpočtového provizoria,
- neprovádí změny rozpočtu a nezpracuje rozpočet v třídění dle rozpočtové skladby,
- neprovede rozpis schváleného rozpočtu,
- nevykonává kontrolu svého hospodaření a nezajistí přezkoumání svého hospodaření,
- nezveřejní návrh střednědobého výhledu rozpočtu, návrh rozpočtu nebo návrh závěrečného účtu obce,
- nezveřejní střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet nebo závěrečný účet, rozpočtová opatření nebo pravidla rozpočtového provizoria,
- pokud neobsahuje rozpočet obce za příslušný rok stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování projektu z EU, v případě, že se obec podílí na realizaci tohoto projektu,
- nezveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci včetně dodatků, aj.

Za výše uvedené přestupky lze územnímu samosprávnému celku nebo dobrovolnému svazku obcí uložit pokutu až milion korun a projednává je v přenesené působnosti krajský úřad, v jehož správním obvodu se obec či svazek obcí nachází (Zákon č. 250/2000 Sb., § 22a).

3.9.2 Porušení rozpočtové kázně

Dle zákona č. 250/2000 Sb., § 22 je porušením rozpočtové kázně každé **neoprávněné použití** nebo **zadržetí peněžních** prostředků poskytnutých jako dotace nebo návratná finanční pomoc z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, Regionální rady regionu soudržnosti nebo svazku obcí. Dnem porušení rozpočtové kázně je den, kdy byly poskytnuté prostředky neoprávněně použity nebo den jejich připsání na účet příjemce u dotací poskytovaných zpětně. **Neoprávněným použitím peněžních prostředků** je jejich použití způsobem, který porušuje povinnost stanovenou právním předpisem EU, jiným předpisem nebo veřejnoprávní smlouvou. **Zadržetím peněžních prostředků** je porušení povinnosti vrácení peněžních prostředků v určeném termínu. Za porušení rozpočtové kázně je obec povinna provést odvod za porušení rozpočtové kázně do rozpočtu, z kterého jí byly prostředky poskytnuty (Zákon č. 250/2000 Sb., § 22).

3.10 Shrnutí teoretické části

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na podrobnou analýzu rozpočtového procesu obce dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Vymezuje všechny změny, které přinesla jeho novelizace v roce 2017, analyzuje nové povinnosti a jmenuje přestupky, kterých by se obec v rámci rozpočtového procesu mohla dopustit. Pro zpřehlednění rozpočtové problematiky je nejprve v úvodu charakterizován územně samosprávný celek a jeho postavení v rámci rozpočtové soustavy veřejných rozpočtů. V další části se bakalářská práce zabývá jednotlivými etapami rozpočtového procesu s podrobnou analýzou pracovního procesu při sestavování jednotlivých dokumentů tak, aby nedocházelo k přestupkům. Nejrozsáhlejší část je věnována rozpočtu, jako základnímu nástroji finančního hospodaření obce. Byly zde blíže specifikovány příjmy a výdaje rozpočtu s tříděním dle rozpočtové skladby. V další část je podrobněji rozebrána povinnost kontroly plnění rozpočtu a hospodaření obce včetně sestavení závěrečného účtu, jehož povinnou přílohou je zpráva o přezkoumání hospodaření obce. Pro podrobnou analýzu byla využita dostupná literatura a platná legislativa ČR. Pro zpracování praktické části této práce budou využity poznatky získané při zpracování teoretické části.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Předmětem analýzy rozpočtového procesu této bakalářské práce je obec Bohušice a její finanční hospodaření v letech 2009–2018.

4.1 Charakteristika obce Bohušice

Obec Bohušice se nachází v kraji Vysočina asi 16 km jižně od okresního města Třebíče a 5 km na severovýchod od města Moravské Budějovice, úřadu s rozšířenou působností, do jehož správního obvodu Bohušice spadají. Název obce je odvozen od osobního jména Bohuš, Bohuše, Bohumil, v první písemné zmínce o obci z roku 1355 se uvádí název De Bohuschitz. V nadmořské výšce 431 m. n. m. zde trvale žije 139 občanů. Patří tedy do kategorie tzv. malých obcí do 500 obyvatel (Obec Bohušice).

Obcí prochází železniční trať Okříšky – Znojmo, což zajišťuje dobrou dopravní obslužnost pro místní občany. Tato možnost dopravy je obyvateli obce hojně využívána, neboť u autobusové přepravy je situace horší, i když představitelé obce se snaží a přispívají dopravcům alespoň na dva spoje denně.

Hlavní dominantou obce je rozsáhlý Bohušický rybník o rozloze 15 ha. Slouží k rekreačním i sportovním účelům, soukromý majitel zde pořádá sportovní rybolov i různé rybářské soutěže. Sportovní vybavenost je vzhledem k velikosti obce velmi dobrá, nachází se zde také víceúčelový sportovní areál s tenisovými kurty, hasičskou dráhou, dětským hřištěm a s technickým zázemím včetně sprch, toalet i možností občerstvení.

Opačný problém nastává s občanskou vybaveností, protože zde není lékařské středisko, ani pošta, dokonce ani obchod, který byl před několika lety pro svou ztrátovost uzavřen. Možnost zaměstnání je zde mizivá, proto musí obyvatelé obce dojíždět nejen k lékaři, či za kulturou, ale také za prací. Svou živnost zde provozuje pouze několik zemědělců a před několika lety tu byl úspěšně vybudován penzion Bednářův dvůr, jenž je hojně navštěvován.

K základní vybavenosti patří i plynovod, vodovod a dešťová kanalizace. Splašková kanalizace s čističkou odpadních vod chybí a obec zatím výstavbu z finančních důvodů neplánuje, neboť její rozpočet je pro stavbu kanalizace naprosto nedostatečný. I při získání dotace by se obec musela velkou měrou zadlužit.

K významným památkám se řadí kaplička na návsi z 18. století s pomníkem padlých v 1. světové válce. Je zde také archeologické naleziště z období neolitu a novějších kultur.

Obec je členem dobrovolného svazku obcí Rokytná – ekologický mikroregion, jenž sdružuje 21 členů včetně města Jaroměřice nad Rokytinou a slouží k vzájemné spolupráci obcí Jaroměřicka. Dále je členem dobrovolného svazku obcí Svazek pro komunální služby, který se zabývá problematikou odpadového hospodářství a v současné době má 166 členů z okresu Třebíč a okrajových částí regionů Znojmo a Jihlava.

Obec nezřídila žádnou příspěvkovou organizaci, nemá tedy pod svou správou ani školu či školku, avšak založila dvě organizační složky napojené na rozpočet obce, a to Jednotku požární ochrany a místní knihovnu. Místní knihovna je pro veřejnost otevřena dvě hodiny týdně, neboť práce knihovnice je vykonávána na mimopracovní poměr. Má vlastní knihovní fond a zároveň zajišťuje ve spolupráci s okresní knihovnou v Třebíči výměnný fond, kdy pracovnice regionální knihovny přivezou dvakrát ročně soubor knih zhruba o sto kusech, aby měli i občané malých obcí lepší přístup k četbě. Po půlroční výpůjční době se knihy opět vymění a stále je tak z čeho vybírat. Místní knihovna poskytuje také veřejný internet. Jednotka požární ochrany představuje zásahovou jednotku obce Bohušice kategorie JPO V, má 9 členů, z toho 1 velitele jednotky, 2 velitele družstva, 2 strojníky a 4 hasiče. Členové zásahové jednotky procházejí pravidelným školením, výcvikem i lékařskými prohlídkami. Jediným spolkem v obci je Sbor dobrovolných hasičů, čítající 34 členů. Dobrovolní hasiči se v obci významně podílí na pořádání různých společenských akcí včetně Masopustu či tradičního posvícení, pomáhají při zvelebování obce formou brigád a všestranně spolupracují s vedením obce.

4.1.1 Organizační členění obce

Obec Bohušice je dle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je také podle tohoto zákona veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Své záležitosti spravuje samostatně (samostatná působnost). Je v samostatné působnosti spravována zastupitelstvem obce. Dalšími orgány jsou starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce (kontrolní a finanční výbor). Stát však může určitému orgánu obce svěřit prostřednictvím zvláštních zákonů výkon státní správy (přenesená působnost).

4.1.2 Oblast samostatné působnosti

V oblasti samostatné působnosti obecní úřad Bohušice vykonává úkoly uložené zastupitelstvem obce, zabezpečuje plnění usnesení zastupitelstva obce a napomáhá činnosti kontrolního a finančního výboru. Pečuje o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Vydává obecně závazné vyhlášky a nařízení obce. Realizuje odbornou pomoc a spolupráci s organizačními složkami, které obec zřídila – Místní knihovna a Jednotka sboru dobrovolných hasičů. Tyto úkony jsou hrazeny z rozpočtu obce. Dozor nad výkonem samostatné působnosti vykonává Ministerstvo vnitra.

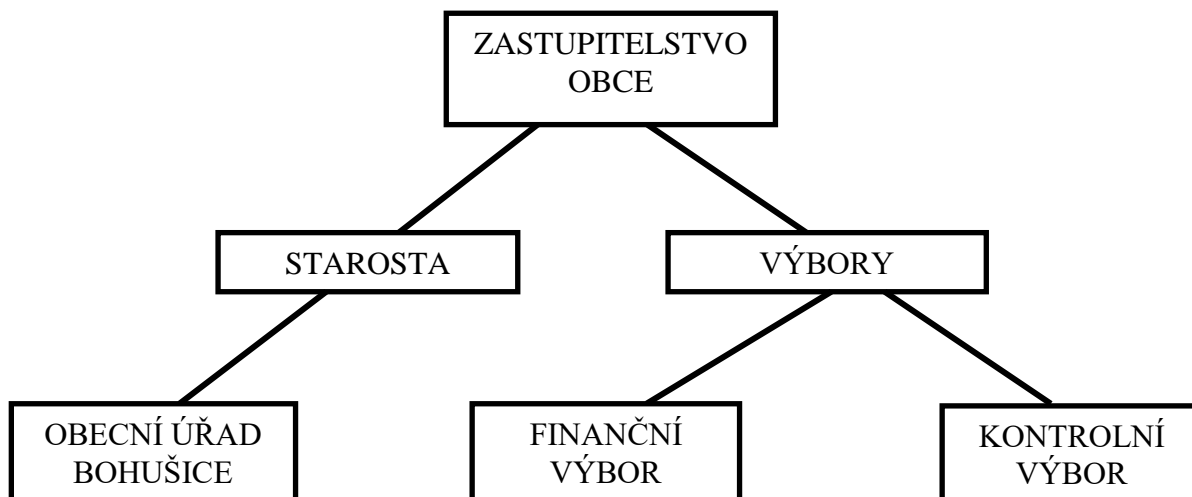
4.1.3 Oblast přenesené působnosti

V rámci přenesené působnosti plní úřad úkoly svěřené obci ve státní správě, které vyplývají ze zvláštních zákonů. Na výkon státní správy dostává obec příspěvek ze státního rozpočtu. Metodickou a odbornou pomoc vykonává vůči orgánům obce Krajský úřad Kraje Vysočina. Pro obec Bohušice je pověřeným úřadem s rozšířenou působností Městský úřad Moravské Budějovice. Obec má uzavřenou veřejnoprávní smlouvu s městem Moravské Budějovice na úseku projednávání přestupků, evidence adres trvalého pobytu v Czech POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál) a zápisu údajů v RÚIAN.

4.1.4 Organizační struktura obce Bohušice

Nejvyšším orgánem obce je zastupitelstvo obce. V obcích do 500 obyvatel může mít tento orgán od 5 do 15 členů. Obec Bohušice má 7 členů zastupitelstva, přičemž tito členové zastupitelstva obce jsou ve své funkci neuvolnění a scházejí se na své jednání každý první pátek v měsíci. Starosta obce (dále jen starosta) je nejvyšším výkonným orgánem obce a za výkon své funkce je odpovědný zastupitelstvu obce. Není pracovníkem obce, volí ho zastupitelstvo obce. Jeho funkční období končí složením slibu nového starosty. Starosta zastupuje obec navenek ve vztahu ke státním orgánům, k právnickým i fyzickým osobám. Je statutárním orgánem v majetkoprávních vztazích obce a v pracovně–právních vztazích. V administrativních vztazích je správním orgánem, vydává vnitřní směrnice a nařízení. V obci Bohušice není zřízena rada obce. Z členů zastupitelstva obce je volen tříčlenný kontrolní výbor a finanční výbor. Členem výboru nesmí být starosta, místostarosta ani zaměstnanec obce zařazený do obecního úřadu.

Obrázek 2: Organizační struktura obce Bohušice

Zdroj: vlastní úprava dle interních podkladů obce

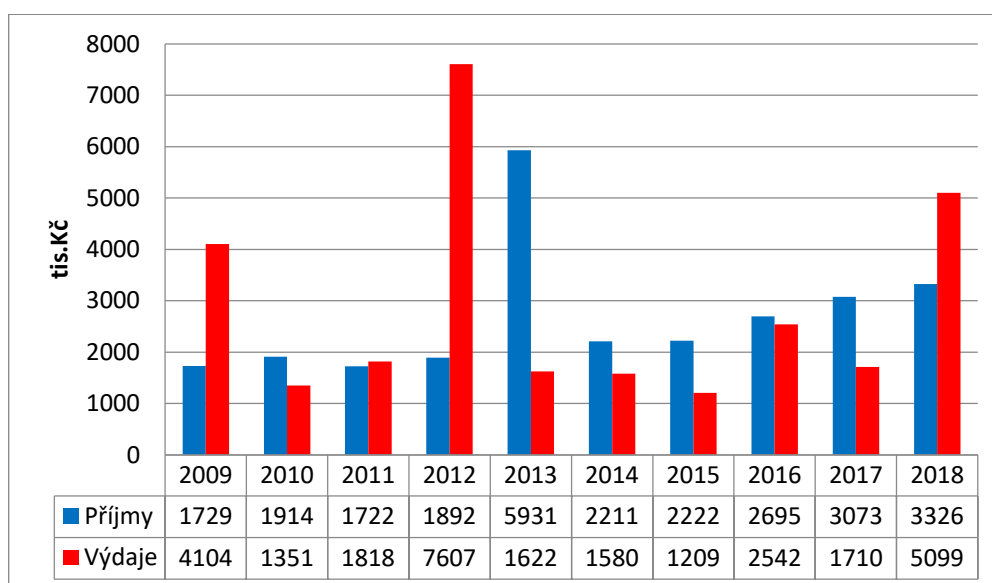
Obecní úřad plní úkoly zadané starostou obce, případně zastupitelstvem obce a musí se řídit platnými zákony, vyhláškami, organizačním řádem a ostatními směrnicemi obce. Všechny směrnice podepisuje starosta a schvaluje zastupitelstvo obce. Rovněž vykonává úkoly, které na něj přenesl stát v rámci přenesené působnosti. Obecní úřad není členěn na odbory a tvoří jej starosta František Plocek, místostarosta Antonín Bednář a účetní Soňa Mállová. Není zde matriční ani stavební úřad a také zde chybí pracoviště Czech POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál). Všechny tyto služby vykonává pro obec Bohušice a její občany Městský úřad Moravské Budějovice.

4.2 Analýza rozpočtového procesu obce Bohušice

Jednou z prvotních činností rozpočtového procesu je rozbor hospodaření minulých let, a proto se tato práce nejdříve zaměří na analýzu příjmů a výdajů obce Bohušice za období 2009–2018.

Z celkového pohledu na rozpočet obce v posledních deseti letech v grafu 1 lze usuzovat, že výdaje obce závisí jednoznačně na objemu příjmů. Celkové příjmy a výdaje obce jsou ovlivněny konkrétními aktivitami jak na straně příjmové, tak na straně výdajové. Příjmy i výdaje jsou ve většině případů téměř ve stejné výši nebo jsou příjmy mírně vyšší. Skokové výkyvy tvoří investiční akce. Jediný výrazně vyšší nárůst příjmů v roce 2013 způsobil příjem investiční dotace Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) z Programu Rozvoje venkova.

Graf 1: Příjmy a výdaje obce Bohušice v letech 2009–2018

Zdroj: vlastní práce autora na základě údajů získaných z MONITOR

V roce 2009 výdaje navýšila výstavba víceúčelového sportovního areálu, na který obec ve svém rozpočtu několik let předem „šetřila“, což se v tomto grafu bohužel již nezobrazí. Tato investiční akce byla pečlivě naplánována několik let dopředu včetně projektu a práce byly zahájeny až v tom okamžiku, kdy si představitelé obce byli jisti, že mají na tuto investici dostatek finančních prostředků. V roce 2012 byly výdaje ovlivněny jednou z největších investičních projektů posledních let s názvem „Obnova místních komunikací v obci Bohušice“ spolufinancovanou dotací ze SZIF ve výši 80 %. V rámci této akce byly kompletně zrekonstruovány místní komunikace v obci v délce zhruba 3 km, vybudováno parkoviště u víceúčelového sportovního areálu, chodníky a několik odpočinkových zón s veřejnou zelení a celkové výdaje se vyšplhaly na cca 6 mil. Kč. Tuto dotaci ovšem obec obdržela až po dokončení a vyúčtování prací v roce 2013. Na její financování si tedy musela vzít úvěr ve výši 5,8 mil. Kč, který zčásti uhradila v příštím roce obdrženou dotací. Zbylou část úvěru obec splácí ještě v současné době a měla by jej splatit v roce 2019. Z výše uvedeného vyplývá, že pro malou obec, jež disponuje rozpočtem ve výši obvykle 2–3 miliony Kč, je jakákoli větší investice velký problém, který ji vyřadí z dalšího kapitálového plánování na několik let dopředu. V letech splácení úvěru obec má převážně provozní výdaje zajišťující chod obce, až v roce 2018 si opět může dovolit investovat do kapitálových výdajů, tentokrát do rozšíření inženýrských sítí pro novou výstavbu rodinných domů v obci. Z tohoto důvodu obec také otálí s výstavbou ČOV a kanalizace, protože investici v řádech desítek milionů Kč není schopna ufinancovat ani v případě získání dotace, neboť dotační prostředky obec obdrží až po provedení

a uhrazení celé akce za předpokladu splnění všech podmínek dotačního programu. V případě sebemenšího pochybení, a neobdržení tranferu, by pro obec byl takto vysoký úvěr, kterým by musela pokrýt náklady, naprosto likvidační. Obec Bohušice proto hledá řešení v podobě dalších investorů, například další obce v okolí, která by se na nákladech a budování ČOV spolupodílela. Z výše uvedeného vyplývá, že jsou to především kapitálové výdaje, které tvoří náročnější část výdajů, jsou také nárazové, a nebo mohou trvat delší období než jeden rok.

4.2.1 Rozpočtová odpovědnost

Problematikou zadlužování obcí se zabývá zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, který vytváří tzv. fiskální pravidlo, jež obcím ukládá povinnost hospodařit tak, aby výše jejich dluhu nepřesáhla 60 % průměru jejich příjmů za poslední čtyři roky. Výše uvedené pravidlo bylo poprvé uplatněno v roce 2018 za 4 předešlé roky a obce mohou svou zadluženost prověřit na webových stránkách ministerstva financí monitor.statnipokladna.cz pod záložkou rozpočtová odpovědnost.

Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole této práce, obec Bohušice se zadlužila v roce 2012, kdy si musela vzít úvěr na financování pro její rozpočet náročného investičního projektu. Vzhledem k tomu, že úvěr bude splacen k 30. 9. 2019, je k 31. 12. 2018 výše dluhů 109 217,14 Kč. Fiskální pravidlo tedy splňuje celkem bez problémů, jak ukazuje tabulka 4.

**Tabulka 4: Výpočet fiskálního pravidla obce Bohušice za rok 2018
v tis. Kč**

Příjmy za rok 2018	3 326
Příjmy za rok 2017	3 073
Příjmy za rok 2016	2 695
Příjmy za rok 2015	2 222
Průměr příjmů za poslední 4 roky (11 316/4)	2 829
Výše dluhů k 31.12.2018	109
Poměr dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky (109/2 829)	3,85 %

Zdroj: vlastní práce autora z interních zdrojů obce

Pokud by se však představitelé obce rozhodli pro nějakou finančně náročnou investici a vzali by si na financování tohoto projektu úvěr, pravděpodobně by fiskální pravidlo mohli překročit. Pokud by totiž zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti platil již v roce 2012, kdy si obec vzala úvěr, překročila by v tomto roce danou hranici několikanásobně. Tuto situaci znázorňuje tabulka 5.

**Tabulka 5: Výpočet fiskálního pravidla obce Bohušice za rok 2012
v tis. Kč**

Příjmy za rok 2012	1 892
Příjmy za rok 2011	1 722
Příjmy za rok 2010	1 914
Příjmy za rok 2009	1 729
Průměr příjmů za poslední 4 roky (7 257/4)	1 814
Výše dluhů k 31.12.2012	5 879
Poměr dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky (5 879/1 814)	324 %

Zdroj: vlastní práce autora z interních zdrojů obce

V roce 2013 díky obdržení dotace z Programu rozvoje venkova SZIF ve výši 3 910 tis. Kč a jejího použití na splacení velké části úvěru by se obec ve výpočtu fiskálního pravidla dostala těsně pod hranici 60 %, jak znázorňuje tabulka 6.

**Tabulka 6: Výpočet fiskálního pravidla obce Bohušice za rok 2013
v tis. Kč**

Příjmy za rok 2013	5 931
Příjmy za rok 2012	1 892
Příjmy za rok 2011	1 722
Příjmy za rok 2010	1 914
Průměr příjmů za poslední 4 roky (11 459/4)	2 865
Výše dluhů k 31.12.2013	1 699
Poměr dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky (1 699/2 865)	59 %

Zdroj: vlastní práce autora z interních zdrojů obce

Pokud by se jí však transfer nepodařilo získat, hranici by překročila a měla by zákonnou povinnost v následujícím roce dluh snížit alespoň ve výši 5 % z rozdílu výše dluhu a 60 % průměru příjmů za poslední čtyři roky. Pokud v rovině spekulace bude v roce 2013 odečtena částka dotace 3 910 tis. Kč od celkových příjmů, zjistíme tak 60 % průměru příjmů za 4 roky ve výši 1 132 tis. Kč ($2\,021 + 1\,892 + 1\,722 + 1\,914/4 \times 0,6$). V roce 2014 by tak obec musela snížit svůj dluh o 5 % z 567 tis. Kč ($1\,699 - 1\,132$), což je 28 tis. Kč. Není to žádná závratná částka, kterou by obec nebyla schopna za rok splatit, je to však určité omezení dané zákonem a nutno také podotknout, že úvěr ve výši necelých 6 mil. Kč je spíše jeden z těch nižších, které si obce berou na zajištění finančně náročných akcí. Navíc při překročení fiskálního pravidla se toto oznámení o překročení ukazatele zveřejní jednak ve zprávě o přezkoumání hospodaření obce a jednak v aplikaci ministerstva financí MONITOR, což je pro obce také značně demotivující. Při rozhodování o plánovaných projektech v malé obci s nízkým rozpočtem opravdu hrají finanční možnosti velkou roli a nebezpečí neobdržení přislíbené dotace při sebemenším nesouladu, už obec Bohušice také zažila na vlastní kůži. Je proto pro ni těžké plánování větších projektů, většinou se snaží

rozdělit své aktivity na několik let dopředu a vždy na několik ucelených částí. Z tohoto hlediska je vhodné doporučit v rámci rozpočtového procesu, aby účetní obce ve spolupráci se starostou obce provedla důkladnou analýzu příjmů a výdajů rozpočtu předchozích let a na základě předpokladu příjmů a nutných výdajů na provoz rozhodnout zda, jaké akce a v jaké výši se budou moci v daném roce uskutečnit. Jestli je vhodné investiční akci rozdělit na několik etap a podle toho rozvrhnout její plánování již od samého začátku (od projektu, přes stavební povolení, žádosti o dotace až k samotným stavebním nákladům) a tomu přizpůsobit financování jednotlivých etap i celé akce.

4.2.2 Příjmy rozpočtu obce

Nejčastější členění příjmové části rozpočtu je druhové, tedy na příjmy daňové, nedaňové (běžné), kapitálové, přijaté transfery a úvěry. Mezi obvyklé příjmy obce Bohušice patří:

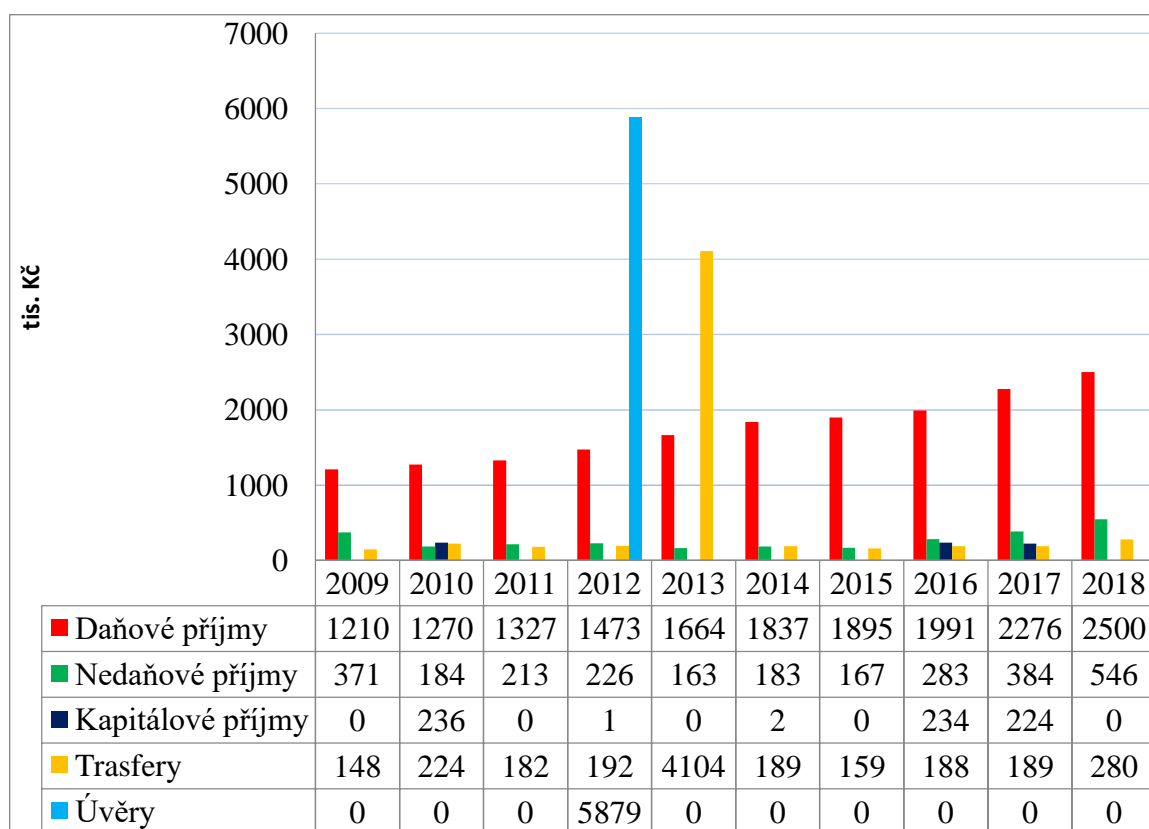
- daňové příjmy,
- místní a správní poplatky,
- neinvestiční a investiční dotace,
- příspěvek na výkon státní správy,
- příjmy z poskytování statků a služeb,
- nájemné pozemků či nemovitostí,
- prodej dřeva z obecního lesa, který tvoří významnou část příjmů zejména v posledních dvou letech z důvodu kůrovcové kalamity apod.

Téměř ve stejné výši jako nedaňové příjmy získává obec každoročně neinvestiční dotace či investiční dotace na menší projekty, především z Kraje Vysočina či dobrovolných svazků obcí, například na údržbu, opravy, či rekonstrukce obecních budov, komunikací apod. Významnou investiční dotaci obec získala v roce 2013 ze Státního zemědělského intervenčního fondu a jeho Programu rozvoje venkova na modernizaci vzhledu obce a rekonstrukci obecních komunikací.

Kapitálové příjmy tvoří zanedbatelnou část rozpočtu, neboť obec svůj majetek neprodává, snaží se jej zachovat a naopak zvelebit či rozšířit. Jen v případech, kdy například občané potřebují narovnat nesrovnalosti v katastru nemovitostí z důvodu digitalizace a jejich stavby tak zasahují do obecních pozemků, obec tyto části pozemku odprodá.

Největší část příjmů obce Bohušice tvoří příjmy daňové, které mají vzrůstající tendenci, jak ukazuje graf 2.

Graf 2: Druhové členění příjmů obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů získaných z MONITOR

Největším přínosem do rozpočtu obce jsou, jak již bylo v této kapitole zmíněno, daňové příjmy, což je zajištěno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Výrazné zvýšení svých příjmů obec zaznamenala především po novele tohoto zákona v roce 2013, kdy byl zvýšen procentní podíl sdílených daní a rovněž v roce 2017, kdy novela tohoto zákona navýšila podíl na DPH o 0,57 procentního bodu. Tento vzestup je možné sledovat v tabulce 7.

Tabulka 7: Přehled daňových příjmů obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč

Daňové příjmy	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
DPPO ZČ	188	192	188	229	237	303	285	302	409	459
DPFO OSVČ	9	18	6	6	5	15	30	18	11	11
DPFO kap.výn.	20	18	20	26	31	31	33	38	38	43
DPPO	193	215	241	300	319	371	376	431	525	559
DPH	427	453	494	505	640	701	712	739	828	966
Majetkové daně	320	320	319	345	354	339	384	383	383	378
DHH	0	0	0	6	6	5	6	8	10	11
Místní poplatky	52	55	59	56	71	71	71	72	72	73

Zdroj: Vlastní práce autora na základě interních materiálů obce

Majetkové daně patří k výlučným daňovým příjmům, tzn., že obec obdrží 100 % daně vybrané na svém území. Správce této daně je ovšem finanční úřad a tak obec nemá přehled o tom, od koho a zda vůbec byla daň na jejím území vybrána. Může však výši daně ovlivnit prostřednictvím místního koeficientu, kterým se násobí daň z nemovitých věcí vydáním obecně závazné vyhlášky s určením tohoto koeficientu. Obec Bohušice však této možnosti nevyužívá a šetří tak své občany.

Využívá však možnosti v rámci samostatné působnosti zavést místní poplatky. Ve svých obecně závazných vyhláškách stanovila tyto místní poplatky:

- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek ze psů.

Jejich výše je však stanovena spíše symbolicky, např. poplatek ze psů ve výši 50 Kč na jednoho psa, nepokryje ani náklady na evidenci psů a výběr tohoto poplatku. Rovněž náklady na provoz odpadového hospodářství obce pokrývá místní poplatek asi z 65 %. Strategie obce je ovšem taková, že je tu pro své občany a snaží se jim touto cestou pomáhat a šetřit jejich rodinný rozpočet. Z tohoto důvodu také zastupitelé obce nepobírají žádnou odměnu, kromě starosty, jenž dostává odměnu v zákonné minimální výši, což by mohla prokázat podrobná analýza výdajů.

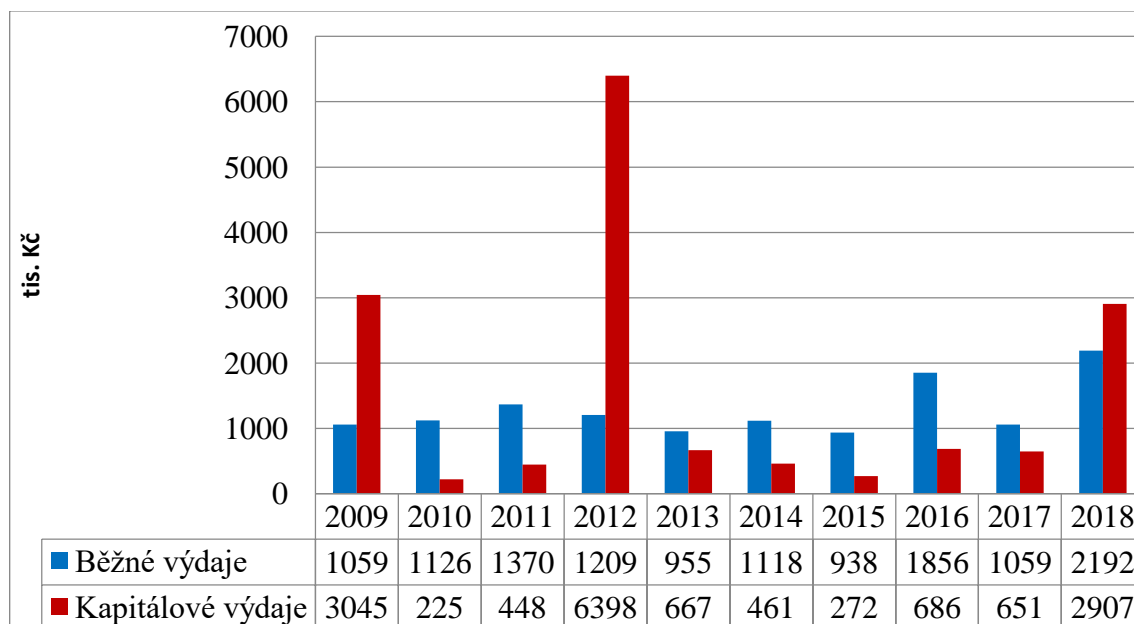
4.2.3 Výdaje rozpočtu obce

K nejběžnějšímu členění výdajů rozpočtu obce patří třídění druhové, na výdaje běžné a kapitálové. K běžným výdajům obec Bohušice se řadí:

- zabezpečení běžného chodu obce,
- výdaje na veřejnou správu,
- lesní a vodní hospodářství,
- dopravní obslužnost,
- veřejné osvětlení a rozhlas,
- odpadové hospodářství,
- územní plánování,
- údržba obce a veřejné zeleně,
- činnost organizačních složek.

Kapitálové výdaje jsou výdaje na pořízení nového majetku, investiční výstavbu a projekty a vyžadují důsledné plánování, neboť jde o řádově vyšší hodnoty, a dochází k nim proto nárazově, jak ukazuje graf 3.

Graf 3: Druhové členění výdajů obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč

Zdroj: Vlastní práce autora na základě údajů získaných z MONITOR

V analyzovaných letech tvoří převážnou část výdajů výdaje běžné, tedy provozní, i ty však kolísají podle možností rozpočtu a jsou ovlivněné konkrétním počínáním obce. Kapitálové výdaje jsou nejvyšší v roce 2012, kdy proběhla celková rekonstrukce místních komunikací a veřejných prostranství. Vzhledem k zadlužení obce potom v letech 2013–2015 běžné i kapitálové výdaje spíše klesají. K navýšení běžných výdajů došlo v roce 2016, kdy obec musela opravit střechu výhodně zakoupené chátrající budovy bývalého kravína, kterou se chystá v následujících letech přestavět na multifunkční budovu a vzhledem k trendu zvyšování daňových příjmů a šetření v předchozích dvou letech si to již mohla dovolit. V roce 2018 došlo poprvé od roku 2012 k výraznějšímu navýšení kapitálových výdajů, kdy obec investovala do rozšíření inženýrských sítí, a sice plynovodu a vodovodu pro výstavbu nových rodinných domů. Tento projekt bude pokračovat v příštím roce rozšířením veřejného osvětlení a v dalších letech výstavbou komunikace. Rozdělením akce na více etap se obec vyhnula nutnosti vzít si na investici úvěr. Navýšení běžných výdajů bylo způsobeno likvidací kůrovcové kalamity v lesním hospodářství.

4.2.4 Zveřejňovací povinnosti

Jednotlivé etapy rozpočtového procesu obce počínají přípravou rozpočtu obce, který vychází mimo jiné z rozpočtového výhledu a rozpočtového provizoria, pokud rozpočet není schválen před 1. 1. příslušného roku, přes kontrolu a úpravy rozpočtu, až po závěrečný účet obce, který vypovídá o plnění rozpočtu.

Každá z těchto etap má po novele zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů nově stanovou povinnost informování veřejnosti. Zatímco do roku 2017 měly obce povinnost zveřejnit pouze návrh rozpočtu a návrh závěrečného účtu a to 15 dní před jejich schválením v zastupitelstvu obce, nyní po účinnosti novely výše uvedeného zákona, jež nastala 21. 2. 2017, se většina dokumentů musí zveřejnit, a to jak před jejich schválením, tak i po něm, a rovněž lhůty jejich uveřejnění jsou rozdílné.

V rozpočtovém procesu obce tak nastalo mnoho nových povinností, které musí dodržovat i takto malá obec s účetní na mimopracovní poměr a neuvolněným starostou. Pochybení v rámci rozpočtového procesu je definováno jako přestupek, a jak již bylo uvedeno v kapitole 3.9.1 této práce, může být za něj udělena pokuta až milion korun. Obec Bohušice však přesto dosud nemá žádnou směrnici, která by tento proces zpřehlednila a k pochybení tak nemohlo dojít. Cílem této práce je zpřehlednit jednotlivé etapy rozpočtového procesu a vypracovat směrnici pro postup prací, která by určila časové lhůty a přiřadila úkoly jednotlivým osobám.

4.2.5 Střednědobý výhled rozpočtu

Střednědobý výhled rozpočtu sestavuje účetní obce ve spolupráci se starostou obce na 5 let. V obci Bohušice je stejně jako u většiny menších obcí funkce hlavní účetní a správce rozpočtu sloučena do jedné a vykonává ji právě účetní obce. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů blíže nespecifikuje, jak má střednědobý výhled rozpočtu vypadat, určuje pouze povinnost sestavit jej na 2–5 let dopředu a povinnost u dlouhodobých závazků zohlednit jejich dopad na hospodaření po celou dobu jejich trvání. Nezbytností by měla být jeho každoroční aktualizace. Po celé sledované období obec Bohušice sestavuje tento dokument dle tříd položek, tedy na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté dotace a ve výdajích na běžné, kapitálové a třídy financování.

Obec Bohušice schvalovala a zveřejňovala rozpočtový výhled, jak se Střednědobý výhled rozpočtu nazýval před novelizací zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, po celé sledované období, i když k tomu ze zákona neměla určenou povinnost. Tyto úkony prováděla v rámci každoročního schvalování rozpočtu.

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu sestavila účetní obce poprvé v listopadu 2017 v členění podle tříd na období 2019–2023. Při tvorbě vlastně došlo pouze k aktualizaci předešlého rozpočtového výhledu po dohodě se starostou obce a finančním výborem. Následně byl dokument zveřejněn na úřední desce obce i na internetových stránkách obce www.obecbohusice.cz od 13. 11. 2017 do 1. 12. 2017. Obec nevyužila možnosti zveřejnit dokument na úřední desce ve zkráceném rozsahu, neboť i v plném rozsahu má pouze jednu stranu. Dne 1. 12. 2017 byl projednán na jednání zastupitelstva obce a schválen. Ukázka Střednědobého výhledu rozpočtu je uvedena v příloze I.

Schválený Střednědobý výhled rozpočtu musí být do 30 dní od jeho schválení v zastupitelstvu obec zveřejněn na internetových stránkách obce v plném rozsahu a na úřední desce musí být uvedeno oznámení, kde je dokument zveřejněn a kde je možné do něj nahlédnout v listinné podobě, a to až do doby schválení nového výhledu rozpočtu. Obě tyto povinnosti obec splnila 5. 12. 2017. Obec Bohušice vypracovává a schvaluje Střednědobý výhled rozpočtu vždy v rámci schvalování rozpočtu obce a v tomto roce vzhledem k novele byl rozpočet obce poprvé schvalován na konci roku, aby se předešlo vzrůstající administrativě. Obec by v případě neschválení rozpočtu před koncem roku musela ještě vypracovat, schválit a zveřejnit Pravidla rozpočtového provizoria. V roce 2018 obec Střednědobý výhled rozpočtu nesestavovala z důvodu voleb do zastupitelstva obce, které se konaly v říjnu 2018, pro případ, že by se zastupitelstvo obce výrazně obměnilo, aby o finančním hospodaření obce na další roky už rozhodovali noví zastupitelé.

Z uvedeného vyplývá, že obec všechny zákonné povinnosti splnila, analýza všech kroků zpracování agendy Střednědobého výhledu však poukázala na skutečnost, že obec bere sestavení tohoto dokumentu spíše jako zákonnou povinnost, stejně jako většina malých obcí. Tento dokument sice aktualizuje, ale při tvorbě rozpočtu z něj příliš nevychází. Z tohoto důvodu se doporučuje zpracovat do výhledu známé budoucí investiční akce, dlouhodobé významné závazky a jejich dopad na hospodaření či pohledávky a z takto zpracovaného Střednědobého výhledu rozpočtu by potom obec mohla vycházet při tvorbě rozpočtu. Obec Bohušice nemá vypracovaný žádný postup nebo směrnici v oblasti Střednědobého výhledu.

4.2.6 Rozpočtové provizorium

Pravidla rozpočtové provizoria musí dle § 13 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zastupitelstvo obce schválit do konce roku, v případě, že není schválen rozpočet obce na příští rok. Zákon však neurčuje konkrétní podobu těchto pravidel. Mohou mít podrobnou strukturu rozpočtu nebo naopak jen slovní vyjádření mantinelů, kterých se má obec v době rozpočtového provizoria držet. Tento způsob zvolili i zastupitelé obce Bohušice a určují pouze celkové náklady, které obec nesmí v době rozpočtového provizoria překročit. Mimo jiné nesmí být zahajovány nové investiční akce, platnost rozpočtového provizoria končí schválením rozpočtu a příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji schváleného rozpočtu.

Ve sledovaném období schvalovala obec rozpočtové provizorium pravidelně až do roku 2017, kdy byl poprvé schválen rozpočet před 1. 1. rozpočtového roku. Do roku 2017 byla dle zákona o pravidlech územních rozpočtů dána pouze povinnost do konce roku pravidla rozpočtového provizoria schválit, nikoliv zveřejnit, což obec Bohušice každoročně splnila.

Od účinnosti novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů musí obec schválená pravidla rozpočtového provizoria do 30 dnů od jejich schválení vyvěsit na internetových stránkách obce a na úřední desce obce uvést oznámení, kde je dokument zveřejněn a kde a kdy je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Jak již bylo uvedeno v předešlé kapitole, obec vzhledem k volbám do zastupitelstva obce v roce 2018 rozpočet na příští rok neschválila, z toho důvodu zastupitelstvo obce schválilo na svém jednání dne 7. 12. 2018 Pravidla rozpočtového provizoria, která byla zveřejněna oběma uvedenými způsoby dne 10. 12. 2018. Ukázka těchto pravidel je pro představu uvedena v příloze II.

Po zmapování situace v této oblasti je nutné zkonstatovat, že obec Bohušice své zákonné povinnosti splnila, nemá však pro tyto situace zpracovanou žádnou směrnici. Dále je vhodné představitelům obce doporučit, aby se v budoucnu snažili spíše nachystat a schválit rozpočet do konce roku, protože o určení pravidel rozpočtového provizoria by se mělo uvažovat jen v tom případě, že předložený rozpočet z nějakého důvodu nebyl zastupitelstvem obce schválen, například zastupitelé obce nesouhlasí s naplánovanými projekty, mají jiné představy o investování obce atd. Rozpočtové provizorium by nemělo být bráno jako jakési automatické řešení a zjednodušení situace na konci roku už z toho důvodu, že se jedná o další dokument, který musí být schválen a zveřejněn, představuje tak další administrativní zátěž obce.

4.2.7 Rozpočet obce

Návrh rozpočtu sestavuje účetní obce ve spolupráci se starostou obce a finančním výborem. Při této činnosti vychází především z rozpočtu minulého roku a jeho skutečného plnění. Zhodnotí běžné příjmy a výdaje a posoudí v jaké výši a zda budou uplatněny i v dalším rozpočtovém roce, dále zapracuje návrhy starosty a finančního výboru na možné investiční projekty. Při plánování musí vycházet především z předpokladu výše daňových příjmů, které by měla obec v příštím roce obdržet a může zapracovat i finanční rezervy, které má obec na účtech, popřípadě sjednané úvěry, tedy třídu 8 – Financování. Z uvedeného vyplývá, že rozpočet může být vyrovnaný, přebytkový či schodkový, jak bylo uvedeno již v kapitole 3.6 této práce. Obec Bohušice ve sledovaném období sestavovala spíše rozpočet schodkový, a to od roku 2013, kdy musí zapojovat rezervu na bankovních účtech na splátky úvěru. Naspořenou rezervu na bankovních účtech, tedy položku 8115 – Financování, použila obec také v roce 2009, a to na výstavbu víceúčelového sportovního areálu, což vyplývá z tabulky 8.

Tabulka 8: Schválený rozpočet obce Bohušice v letech 2009-2018 v tis. Kč

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy	1679	1430	1456	1500	1750	1832	1966	2407	2513	3220
Výdaje	4111	1430	1456	1500	1935	2017	2098	2539	3276	3950
Financování	2432	0	0	0	185	185	132	132	762	730

Zdroj: vlastní práce autora z interních zdrojů obce Bohušice

Následně je návrh rozpočtu projednán v zastupitelstvu obce, aby se všichni zastupitelé mohli vyjádřit a případně navrhnout jiná řešení. Po diskusích a hlasování o návrzích, jsou nové změny (pokud byly navrženy) zapracovány do návrhu rozpočtu a ten je následně zveřejněn na úřední desce obce ve zkrácené verzi a na internetových stránkách obce v plném rozsahu nejméně 15 dní před jeho schválením v zastupitelstvu obce, až do jeho schválení. V praxi to znamená, že obec zveřejní na úřední desce obce návrh rozpočtu v členění na paragrafy, což jsou závazné ukazatele, na které se potom rozpočet bude schvalovat a na internetových stránkách již uvede i rozpis návrhu rozpočtu na položky. Důvodem zveřejnění dokumentu je kromě zákonné povinnosti, rovněž informovat veřejnost, protože k návrhu se mohou vyjádřit také občané a vznést své připomínky na jednání zastupitelstva obce. Podle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti musí být součástí daného návrhu údaje o rozpočtu předcházejícího roku a očekávaná skutečnost.

V letech 2009–2016 měla obec Bohušice povinnost zveřejňovat pouze návrh rozpočtu, a to po dobu 15 dnů před jeho schválením. V hodnoceném období byl návrh rozpočtu vždy správně zveřejněn, avšak rozpočet byl schvalován pokaždé až v průběhu rozpočtového roku, většinou v březnu. Do té doby obec hospodařila dle pravidel rozpočtového provizoria.

Pro rok 2017 byl návrh rozpočtu již sestaven podle nových pravidel, neboť návrh byl vypracován v únoru, v době účinnosti zákona č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti, jenž novelizoval mimo jiné zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Pro rok 2018 byl návrh rozpočtu poprvé sestaven v listopadu roku 2017 a byl zveřejněn 13. 11. 2017 na úřední desce obce i internetových stránkách obce do 1. 12. 2017, kdy byl projednán a schválen na jednání zastupitelstva obce. Zasedání se zúčastnilo všech 7 členů zastupitelstva obce a žádný občan obce. Veškeré diskuse již proběhly při jednání o návrhu rozpočtu, schválení rozpočtu doporučil také finanční výbor. Rozpočet byl schválen všemi hlasy pod usnesením č. 2017/35/4. Jeho ukázka je uvedena v příloze III.

Schválený rozpočet byl zveřejněn 5. 12. 2017 na internetových stránkách obce a na úřední desce obce bylo uvedeno oznámení, kde je rozpočet zveřejněn na internetových stránkách a kde je možno do něj nahlédnout v listinné podobě. Zde bude zveřejněn až do schválení rozpočtu na rok 2019, který byl stejným postupem schválen 15. 2. 2019.

Po schválení rozpočtu je vždy neprodleně proveden rozpis rozpočtu na jednotlivé položky, neboť rozpočet je schvalován na závazné ukazatele, což jsou paragrafy. Obec nemá žádné příspěvkové organizace, takže jim nemusí sdělovat závazné ukazatele jejich rozpočtu. Analýza postupu v oblasti rozpočtu opět potvrdila, že obec postupovala správně a splnila všechny své zákonné povinnosti, nemá však zpracovanou žádnou směrnici v této oblasti, která by vnesla do postupu prací řád. Je vhodné například doporučit začít s vypracováním návrhu rozpočtu již v říjnu či listopadu předchozího roku tak, aby všichni zastupitelé či občané mohli vznést své připomínky, které by se stihly ještě zpracovat a rozpočet by tak mohl být schválen do konce roku. V tomto případě by obec nemusela tvořit a schvalovat pravidla rozpočtového provizoria, což je další dokument v rozpočtovém procesu navíc.

4.2.8 Kontrola a plnění rozpočtu obce Bohušice

Obec je povinna provádět celoročně kontrolu svého rozpočtu dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Podle tohoto zákona jsou obce povinny vytvořit systém finanční kontroly jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Obec Bohušice má vypracovanou Směrnici k finanční kontrole č. 2/2018, která je aktuální a v souladu s platnými zákony a předpisy. V této směrnici jsou definovány dispoziční práva k jednotlivým fázím finanční kontroly, tedy předběžné, průběžné a následné kontroly. Zde je také uvedeno, že funkce hlavní účetní a správce rozpočtu je sloučena do jedné. Přílohou jsou podpisové vzory včetně funkce příkazce operace, kterou zastává starosta obce. Další kontrolní orgány jsou zřizovány dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a to finanční a kontrolní výbor. Každý z nich má tři členy. Kontrolní výbor se zabývá převážně kontrolou plnění usnesení zastupitelstva obce a kontrolou hospodaření a finanční výbor kontroluje hospodaření s finančními prostředky obce.

Ke kontrole plnění rozpočtu slouží výkaz FIN 2–12M, který je dle vyhlášky 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu obec povinna sestavit až na výjimky každý měsíc (nesestavuje se za leden a červenec) a elektronicky odeslat přes Krajský úřad Kraje Vysočina do CSÚIS (Centrální systém účetních informací státu) v přesně určených lhůtách. Kontrolou plnění rozpočtu je pověřena účetní obce. Ve výše uvedeném výkazu lze na první pohled rozeznat, jak se skutečnost odlišuje od plánovaného rozpočtu, tedy od schválených ukazatelů rozpočtu. A protože v průběhu roku běžně dochází k situacím, které vyžadují výdaje, jež nebyly naplánovány, musí nutně docházet k úpravám rozpočtu. Pokud se jedná o úpravu závazných ukazatelů rozpočtu, jde o rozpočtové opatření.

Návrh na rozpočtové opatření předkládá účetní obce starostovi, který má zastupitelstvem obce schválenou pravomoc, usnesením 4/1/2018, schvalovat rozpočtová opatření. Protože dle zákona o pravidlech územních rozpočtů nesmí být neplánovaný výdaj uskutečněn před úpravou rozpočtu, volí se toto řešení v obci již několik volebních období po sobě a vždy po volbách se znovu starostovi schválí absolutní pravomoc schvalovat rozpočtová opatření. S běžnou praxí v malé obci, pokud by rozpočtová opatření mělo schvalovat zastupitelstvo obce, které se schází jednou za měsíc nebo za dva, by nebylo možné zabránit nepředvídaným výdajům a překročení závazných ukazatelů rozpočtu. Zastupitelstvo obce si pouze vyhrazuje právo na informování o každém rozpočtovém opatření a jeho zdůvodnění.

Častou rozpočtovou změnou je například avízo o dotaci, která nebyla plánována v rozpočtu, protože v době schvalování rozpočtu ještě nebyla podepsána smlouva o dotaci, na straně výdajů to například může být neplánovaná nutná oprava obecní budovy, či obecních strojů apod. V rozpočtovém opatření je uvedena předchozí hodnota, výše změny a upravený rozpočet. Pro lepší představu je ukázka rozpočtového opatření uvedena v příloze IV.

Pak také může účetní obce pouze přesouvat částky mezi jednotlivými položkami v rámci jednoho paragrafu, tedy v rámci závazného ukazatele. Tato změna rozpočtu je pouze administrativní a nemusí se schvalovat ani zveřejňovat.

Od účinnosti novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je nutné schválené rozpočtové opatření do 30 dní od jeho schválení zveřejnit na internetových stránkách obce a to až do schválení rozpočtu na další rok. Dále se na úřední desce obce musí uvést oznámení, kde je rozpočtové opatření zveřejněno a kde je do něj možno nahlédnout v listinné podobě. Rozpočtová opatření musí být evidována a chronologicky rozčleněna. Ukázka Oznámení obce o zveřejnění dokumentů, které je po každém nově vystaveném dokumentu aktualizováno a znovu vyvěšeno, je uvedena v příloze V.

Do roku 2017 tedy rozpočtová opatření nemusela být zveřejněna a obec jich vytvořila v průměru 6 ročně. Ve sledovaném období vždy obec Bohušice svou zákonnou povinnost splnila, ať již šlo o uvedení schváleného rozpočtu do souladu se skutečností úpravami rozpočtu nebo od účinnosti novely o zveřejňovací povinnosti u rozpočtových opatření.

V roce 2017 účetní obce vypracovala 8 rozpočtových opatření a 2 rozpočtové změny, v roce 2018 10 rozpočtových opatření. Se vzrůstající náročností předpisů v rámci rozpočtového procesu tedy stoupá i počet rozpočtových opatření. V roce 2018 mohlo k počtu rozpočtových opatření dojít také počtem dotací, například jen dotace na volby se v tomto roce uskutečnily dvakrát. Rozpočtové opatření na příjmové i výdajové straně musí obec provést při obdržení dotace a následně při vyúčtování, tedy při vratce nevyčerpané dotace, což již činí čtyři úpravy rozpočtu. Všechna rozpočtová opatření v hodnoceném období byla vytvořena včas tak, aby byl rozpočet upraven před uskutečněním nerozpočtovaného výdaje a také byla všechna v zákonné lhůtě a správným způsobem schválena a zveřejněna. Opět je nutné zkonstatovat, že obec nemá vypracovanou žádnou směrnici v oblasti rozpočtových opatření a je vhodné doporučit představitelům obce, aby měli při své každodenní práci stále na paměti dodržování vlastní směrnice k finanční kontrole, která je zpracována naprosto v souladu s veškerými přepisy

a zákony. To znamená, i při řešení běžných provozních situací je třeba myslet na tři základní kroky finanční kontroly, což jsou předběžná, průběžná a následná finanční kontrola, tedy na vše musí být ještě před zakoupením nového prostředku nebo provedením služby objednávka či smlouva o dílo, kterou musí podepsat jak příkazce operace, tak správce rozpočtu a hlavní účetní. Nesmí se stávat, že je účetní obce seznámena se situací až zpětně a následně musí řešit, zda jsou vůbec v rozpočtu na danou věc prostředky. Tato lepší kooperace by mohla přispět k menšímu množství rozpočtových opatření a k celkovému zpřehlednění hospodaření obce.

4.2.9 Závěrečný účet

Následnou kontrolou plnění rozpočtu, která spočívá v sestavení přehledu plnění rozpočtu a celkového hospodaření obce za uplynulý rok se zabývá závěrečný účet. Návrh závěrečného účtu sestavuje účetní obce. Paragraf 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů přesně definuje, co musí závěrečný účet obsahovat, obce tedy nemají při tvorbě tohoto výkazu volné pole působnosti. Návrh musí být alespoň 15 dní před jeho projednáním v zastupitelstvu obce zveřejněn na internetových stránkách obce v plném rozsahu a na úřední desce obce ve zkráceném rozsahu.

Obec Bohušice ve sledovaném období této možnosti využila a na úřední desce obce zveřejňovala zkrácený výkaz, který však přesto obsahuje všechny nutné údaje, a to údaje o plnění příjmů a výdajů v členění dle tříd, přijaté a poskytnuté transfery s případným vyúčtováním, údaje o hospodaření s majetkem obce, informace o výsledku přezkoumání hospodaření a oznámení, kde je návrh závěrečného účtu zveřejněn v plném rozsahu a kde je do něj možno nahlédnout v listinné podobě.

Plná verze výkazu obsahuje:

- podrobnější členění příjmů a výdajů dle tříd,
- členění příjmů a výdajů dle paragrafů,
- analýzu daňových příjmů,
- plnění sdílených daní po měsících,
- analýzu příjmů a výdajů po měsících,
- vyhodnocení salda provozního přebytku po měsících,
- porovnání běžných a kapitálových výdajů po měsících,
- měsíční stav finančních prostředků,
- porovnání závazků a pohledávek,

- údaje o hospodaření s majetkem obce,
- vyúčtování poskytnutých investičních a neinvestičních transferů,
- vyúčtování obdržených investičních a neinvestičních transferů ke státnímu rozpočtu a ostatním rozpočtům.

Přílohu dále tvoří výkazy FIN 2-12M, Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty a Příloha k 31. 12. daného roku. Nedílnou součástí obou verzí je Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření.

V hodnoceném období byl návrh závěrečného účtu většinou zveřejněn v období března až dubna a k jeho schválení došlo na nejbližším možném zasedání zastupitelstva obce v dubnu nebo květnu, což se obvykle odvíjelo od termínu, v jakém proběhlo přezkoumání hospodaření obce, neboť zpráva z tohoto auditu tvoří přílohu závěrečného účtu. Závěrečný účet musí být schválen do 30. 6.

Návrh závěrečného účtu za rok 2017 byl zveřejněn spolu se zprávou o auditu od 20. 3. 2018 na internetových stránkách v plném rozsahu a na úřední desce obce ve zkráceném rozsahu až do 13. 4. 2018, kdy se konalo zasedání zastupitelstva obce, kterého se účastnilo všech 7 jeho členů a žádný občan obce. Rozpočet po změnách na straně příjmů byl naplněn z 98,20 %, na straně výdajů z 60,82 %. Rozpočet skončil přebytkem 1 045 tis. Kč, což je rezerva na účtech obce, která může být zahrnuta do plánování rozpočtu pro následující rok v rámci třídy 8 – Financování, položka 8115 – Změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech. Závěrečný účet obce byl schválen všemi hlasy s výrokem „bez výhrad“.

Schválený závěrečný účet byl vyvěšen 17. 4. 2018 na internetových stránkách obce spolu se zprávou o přezkoumání hospodaření a na úřední desce byla uvedena informace o zveřejnění závěrečného účtu. Výkaz bude zveřejněn až do doby schválení závěrečného účtu za rok 2018, jehož návrh byl podle předpisů zveřejněn 19. 3. 2019. Vzor zkráceného závěrečného účtu je uveden v příloze VI. V oblasti sestavování, zveřejňování a schvalování závěrečného účtu tedy obec postupovala dle platných právních předpisů, i když nemá vypracovanou žádnou směrnici, která by zahrnovala tuto problematiku.

4.2.10 Přezkoumání hospodaření

O přezkoumání hospodaření žádá obec Bohušice každoročně Krajský úřad Kraje Vysočina do 30. června daného roku. I když nemusí, protože patří mezi tzv. malé obce, požaduje zároveň také dílčí přezkoumání hospodaření obce, takže pracovnice odboru kontroly krajského úřadu provádí dvě kontroly ročně. Jednu v posledním čtvrtletí roku a druhou, tedy konečné přezkoumání hospodaření až v následujícím roce.

Výstupem z této kontroly je Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce, která, jak bylo uvedeno v předešlé kapitole, je nedílnou součástí závěrečného účtu. Zpráva mimo jiné uvádí co je předmětem přezkoumání dle § 2 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření, dále obsahuje výčet kontrolovaných dokumentů, možnosti odvolání a výsledek přezkoumání.

Ve sledovaném období zněl výrok auditorů: „Při přezkoumání hospodaření obce Bohušice nebyly zjištěny chyby a nedostatky.“ Přezkoumání hospodaření obce za rok 2018 bylo provedeno jako dílčí dne 11. 12. 2018 a konečné dne 7. 2. 2019 se stejným výsledkem.

Při auditu se také mimo jiné provádí hodnocení rizik, zjišťují se různé poměrové ukazatele, například ukazatel likvidity či dluhové služby. Poměrové ukazatele zjištěné při přezkoumání hospodaření za rok 2018 znázorňuje tabulka 9.

Tabulka 9: Poměrové ukazatele obce Bohušice za rok 2018

Poměrový ukazatel	Hodnota ukazatele
Podíl pohledávek na rozpočtu	3,91 %
Podíl závazků na rozpočtu	4,53 %
Podíl zastaveného majetku na celkovém majetku	0,00 %
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	0,97 %
Ukazatel dluhové služby	9,75 %
Podíl provozního salda k běžným příjmům	43,05 %
Ukazatel likvidity	5,27

Zdroj: Zpráva o přezkoumání hospodaření obce Bohušice za rok 2018

V rozpočtovém hospodaření obcí se také využívá ukazatel dluhové služby, který vychází z podílu výdajů na dluh, tedy dluhové služby, k celkovým příjmům po konsolidaci (dluhové základně). Výpočet dluhové služby obce Bohušice za rok 2018 je uveden v tabulce 10.

Tabulka 10: Výpočet dluhové služby obce Bohušice za rok 2018

číslo řádku	Název položky	Odkaz na rozpočtovou skladbu	Stav k 31.12.2018
1	daňové příjmy	třída 1	2.500,3
2	nedaňové příjmy	třída 2	546,1
3	kapitálové příjmy	třída 3	0,0
4	přijaté transfery	třída 4	649,8
5	<i>příjmy celkem</i>	<i>ř.1 + ř.2 + ř.3 + ř.4</i>	3.696,2
6	Konsolidace příjmů		370
7	příjmy celkem po konsolidaci	ř. 4200	3.326,2
8	úroky	položka 5141 + položka 6143	6,2
9	splátky jistin	třída 8, položky 8xx2 a 8xx4	318
10	splátky leasingu	položka 5178	0
11	splátky směnek emitovaných v min. letech	část záznamové položky 021	0
12	poměrná část jednorázové splátky dluhopisů	částka odpovídající podílu jednoho roku z celkové jednorázové splátky	0
13	výdaje na dluhovou službu	ř.8 + ř.9 + ř.10 + ř.11+ ř.12	324,2
14	Ukazatel dluhové služby v %	ř. 13 děleno ř.7 x 100	9,75

Zdroj: interní materiály obce Bohušice

4.3 Zhodnocení analýzy rozpočtového procesu obce a návrhy na zlepšení

Rozpočtový proces zahrnuje celou řadu úkonů, které jsou vzájemně propojeny do jednoho celku, jehož výsledkem by mělo být kvalitní řízení finančního hospodaření územního samosprávného celku v průběhu rozpočtového období, což je zpravidla jeden rok. Činnosti rozpočtového procesu však obsáhnou období delší, zpravidla 1,5 až 2 roky.

Jedním z prvních kroků v tomto procesu je sestavení střednědobého výhledu rozpočtu obce, který má být východiskem pro tvorbu rozpočtu a zároveň slouží ke střednědobému plánování. Malé obce však často sestavení střednědobého výhledu rozpočtu považují spíše za splnění své povinnosti, která vyplývá ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Stejným způsobem postupuje i obec Bohušice, a i když sestavuje tento dokument na pět let a provádí jeho každoroční aktualizaci, jejím hlavním cílem je vyhnout se přestupku za porušení povinnosti zpracování střednědobého výhledu rozpočtu. Při tvorbě rozpočtu tedy z tohoto výkazu příliš nevychází. Z tohoto důvodu je navrženo zpracovat do rozpočtového

výhledu plánované investiční akce, dlouhodobé významné závazky a jejich dopad na hospodaření či dlouhodobé pohledávky. Z takto zpracovaného střednědobého výhledu rozpočtu by potom obec mohla vycházet při tvorbě rozpočtu.

Rozpočtové provizorium sestavuje obec v případě, že nestihla do konce kalendářního roku schválit rozpočet na následující rok. Mělo by se tedy jednat o výjimečný úkon. Při analýze rozpočtového procesu sledované obce však bylo zjištěno, že pravidla rozpočtového provizoria byla v letech 2009–2016 schvalována pravidelně. Důvodem může být čekání na skutečné plnění rozpočtu na konci roku, z kterého se potom vychází při tvorbě rozpočtu na následující rok. V hodnoceném období byl pouze rozpočet na rok 2018 schválen v prosinci roku 2017. Rozpočtové provizorium by však nemělo být považováno za jakési zjednodušení situace na konci roku už z toho důvodu, že naopak zvyšuje administrativní zátěž obce, kdy místo jednoho dokumentu musí obec sestavit, schválit a zákonným způsobem zveřejnit dokumenty dva. Návrhem na zlepšení pro představitele obce je snažit se nachystat a schválit rozpočet do konce roku, protože o určení pravidel rozpočtového provizoria by se mělo uvažovat jen v tom případě, že nachystaný rozpočet z nějakého důvodu nebyl zastupitelstvem obce schválen, například zastupitelé obce nesouhlasí s naplánovanými projekty, mají jiné představy o investování obce apod.

Rozpočet obce byl po sledované období většinou sestavován jako deficitní z důvodu čerpání rezerv na bankovních účtech (tedy zapojení třídy Financování) pro splátky úvěru. Byl také tvořen ve většině případů až v průběhu rozpočtového roku a do té doby obec hospodařila dle pravidel rozpočtového provizoria. Doporučením v této oblasti je tedy především zpracovat návrh rozpočtu již na začátku posledního čtvrtletí roku tak, aby se k němu stihly vyjádřit všechny orgány obce, popř. své námítky mohli uplatnit i občané obce, aby došlo ke splnění všech zákonných povinností a rozpočet se tak stihl schválit ještě před koncem roku. Tím by došlo ke zjednodušení administrativy v rozpočtovém hospodaření, neboť by obec nemusela zpracovávat, schvalovat a také zveřejňovat pravidla rozpočtového provizoria.

Co se týče kontroly plnění rozpočtu a samotného hospodaření, má obec vypracovanou směrnici k finanční kontrole, která je aktuální a vychází z platných zákonů a předpisů. Kontrolou plnění rozpočtu je pověřena účetní obce, která vytváří rozpočtová opatření, pokud se skutečnost odlišuje od naplánovaného rozpočtu. Rozpočtová opatření je nutné dle zákona o pravidlech územních rozpočtů evidovat a chronologicky členit. V oblasti rozpočtových opatření obec Bohušice postupovala dle platných předpisů a dodržela všechny předepsané povinnosti.

Všechna rozpočtová opatření v hodnoceném období byla vytvořena včas tak, aby byl rozpočet upraven před uskutečněním nerozpočtovaného výdaje a také byla všechna v zákonné lhůtě a správným způsobem schválena a zveřejněna. Je však vhodné doporučit lepší plánování v této oblasti a důsledné dodržování vlastní směrnice k finanční kontrole, tedy tři základní kroky – kontrolu předběžnou, průběžnou a následnou. Koordinace v těchto třech oblastech by měla vnést soulad do rozpočtového plánování tak, aby účetní obce (a správce rozpočtu v jedné osobě) dostávala informace o nových skutečnostech v předstihu a ne až po provedení akce, kdy až následně musí zjišťovat, zda je na tento daný projekt v rozpočtu dostatek prostředků. V běžné praxi to tedy znamená, že ještě před zakoupením nového prostředku nebo provedením služby musí být vystavena objednávka či smlouva o dílo, kterou podepisuje jak příkazce operace, tak správce rozpočtu a hlavní účetní. Tato lepší kooperace by mohla přispět k menšímu množství rozpočtových opatření a k celkovému zpřehlednění hospodaření obce.

Závěrečný účet obce Bohušice představuje srozumitelné a přehledné hodnocení hospodaření obce. Obsahuje plnění rozpočtu obce, nechybí zde procentuální srovnání skutečného plnění na upravený i schválený rozpočet. Dále údaje o hospodaření s majetkem obce, vyúčtování dotací, které je přehledně řazeno do tabulky, z níž lze vyčíst poskytovatele dotace, částku dotace, její účel i čerpání. Nechybí informace o stavu bankovních účtů, pohledávek a závazků, analýzy daňových příjmů, rozborů příjmů a výdajů, vše doplněné o sdělení, kde lze nahlédnout do účetních výkazů obce v případě nejasností, takže podává ucelený přehled informací o hospodaření obce jak laické, tak odborné veřejnosti. Nezbytnou součástí závěrečného účtu tvoří zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce.

Zveřejňovací povinnosti dle novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů sledovaná obec splnila u všech dokumentů a ve všech etapách rozpočtového procesu. Nemá však zpracovanou žádnou směrnici, která by upravovala závazné termíny zpracování dokumentů a odpovědnosti jednotlivých osob. Proto jedním z hlavních návrhů na zlepšení je právě Směrnice k rozpočtovému procesu, která poskytuje pracovní postup, jež vedení i pracovníky obce provede všemi úskalími rozpočtového procesu tak, aby nedošlo k přestupku či porušení rozpočtové kázně. Součástí této směrnice je rovněž Vymezení kompetencí, způsobů a lhůt zveřejnění dokumentů.

4.3.1 Směrnice k rozpočtovému procesu

OBEC BOHUŠICE

Vnitřní směrnice č.1/2019

SMĚRNICE K ROZPOČTOVÉMU PROCESU

Obec: Bohušice

Adresa: Bohušice 37, 675 51 Jaroměřice n. Rok

Směrnici zpracoval: Soňa Mállová

Datum zpracování: 16.3.2019

Směrnici schválil: František Plocek, starosta obce

Projednáno a schváleno v zastupitelstvu obce dne

Směrnice nabývá účinnosti dnem schválení v zastupitelstvu obce

I. Předmět úpravy

Ustanovení této směrnice se vztahuje k rozpočtovému hospodaření.

Směrnice je upravena v souladu

- se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění
- zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
- zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

II. Základní prvky rozpočtového procesu

1. Střednědobý výhled rozpočtu

Obec hospodaří v zájmu zdravých a udržitelných veřejných financí tak, aby výše jeho dluhu nepřekročila k rozvahovému dni 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky

Obec sestavuje střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující rozpočtové roky, při tom zohledňuje veškeré hospodářské skutečnosti, včetně své ekonomické a finanční situace.

Střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem obce, který slouží pro střednědobé finanční plánování jeho hospodářství. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

2. Rozpočtové provizorium

Obec sestavuje a schvaluje rozpočtové provizorium do konce kalendářního roku v případech, v kterých není schválen před koncem roku rozpočet na další rozpočtový rok. Obsahuje souhrnné informace o způsobu nakládání s finančními prostředky a hospodaření obce do doby schválení rozpočtu.

3. Rozpočet obce

Rozpočet obce je finanční plán činnosti obce sestavovaný na jeden rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním. Při jeho zpracování se vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu. Obsahem rozpočtu jsou příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů.

Příjmy rozpočtu obce tvoří zejména:

- příjmy z vlastní činnosti
- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv
- daňové příjmy
- příjmy z místních poplatků
- příjmy ze správních poplatků
- dotace
- finanční dary atd.

Výdaje obce tvoří zejména:

- výdaje na vlastní činnost
- výdaje spojené s vlastním majetkem
- výdaje na výkon státní správy
- poskytnuté dotace a finanční dary
- výdaje na dopravní obslužnost
- výdaje na lesní hospodářství
- výdaje na běžný provoz obce apod.

4. Změny rozpočtu

Ke změně schváleného rozpočtu může dojít z těchto příčin:

- organizační změny, např. zřízení nebo zrušení příspěvkové organizace
- metodické změny – změny v legislativě např. v rozpočtovém určení daní nebo změna sazby DPH
- věcné změny, což může být např. zvýšení cen energií, nutný neplánovaný výdaj jako jsou neplánované opravy majetku atd.

Změny rozpočtu mohou být provedeny dvěma způsoby – **rozpočtovým opatřením** a **změnou rozpisu rozpočtu**. **Rozpočtové opatření** je nutné provést před uskutečněním neplánovaného výdaje a provádějí se povinně při změně ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, změně závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo pokud hrozí riziko deficitu rozpočtu. **Změna rozpisu rozpočtu** může být provedena v případě, že jsou překročeny výdaje na jednotlivých položkách v rámci závazného ukazatele související s původním rozpisem rozpočtu. Jedná se pouze o administrativní akt, který není v zákoně nikde vymezen, a proto se nemusí schvalovat.

Rozpočtové opatření sestavuje správce rozpočtu a schvaluje starosta obce na základě pravomoci schvalovat rozpočtová opatření delegované zastupitelstvem obce které si vyhrazuje právo na informaci a zdůvodnění rozpočtového opatření.

5. Závěrečný účet

Závěrečný účet sestavuje účetní obce po uplynutí rozpočtového roku a po uskutečnění přezkoumání hospodaření obce. Při jeho tvorbě vychází z účetních a finančních výkazů FIN 2-12M, Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty a Příloha k 31.12. daného roku.

III. Postup rozpočtového procesu

Pro sestavování dokumentů v rozpočtovém procesu slouží především údaje o hospodaření z předchozích let a předpokládané plány v hospodaření do budoucna.

Za proces sestavování rozpočtových dokumentů nese odpovědnost správce rozpočtu a jednotlivé dokumenty musí být zpracovány dle následujícího postupu. Funkce správce rozpočtu a účetní obce je sloučena do jedné osoby.

1. Tvorba Střednědobého výhledu rozpočtu (dále jen SVR)

SVR tvoří správce rozpočtu ve spolupráci se starostou a s finančním výborem alespoň na další dva následující roky, každý rok v rámci tvorby rozpočtu dochází k aktualizaci SVR.

Starosta předloží správci rozpočtu informace o dlouhodobých plánech do budoucna, plánovaných investicích, dlouhodobých závazcích a pohledávkách a jejich dopadu na hospodaření obce do 15. 10. Následně správce rozpočtu zpracuje **návrh SVR**.

Termín: **do 30.10.**

Zodpovědnost: **účetní obce**

Následuje posuzování návrhu s připomínkami na jednání zastupitelstva obce před zveřejněním návrhu SVR.

Termín: **listopadové ZO**

Zodpovědnost: **starosta obce**

Pro uplatnění připomínek občanů je návrh SVR zveřejněn nejméně 15 dnů přede dnem jeho projednání zastupitelstvem obce na internetových stránkách obce www.obecbohusice.cz v plném rozsahu a na úřední desce možno ve zkráceném rozsahu až do jeho schválení.

Konečný návrh SVR je předán **ke schválení** zastupitelstvu obce společně s připomínkami občanů.

Termín: **prosincové ZO**

Zodpovědnost: **starosta obce**

Obec zveřejní **schválený SVR** na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení v plném rozsahu a současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Tímto způsobem musí být zpřístupněn až do schválení nového SVR.

2. Tvorba rozpočtu

Rozpočet tvoří správce rozpočtu ve spolupráci se starostou a s finančním výborem.

Starosta předloží do 15. 10. správci rozpočtu požadavky na příjmy a výdaje, přičemž vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu, z úkolů a plánovaných investic v rozpočtovém roce. Následně správce rozpočtu zpracuje návrh rozpočtu.

Termín: **do 30.10.**

Zodpovědnost: **účetní obce**

Následuje posuzování návrhu s připomínkami na jednání zastupitelstva obce před zveřejněním **návrhu rozpočtu**.

Termín: **listopadové ZO**

Zodpovědnost: **starosta obce**

Pro uplatnění připomínek občanů je návrh zveřejněn nejméně 15 dnů přede dnem jeho projednáním zastupitelstvem obce na internetových stránkách obce www.obecbohusice.cz v plném rozsahu a na úřední desce možno ve zkráceném rozsahu až do jeho schválení.

Konečný návrh rozpočtu je předán **ke schválení** zastupitelstvu obce společně s připomínkami občanů. **Rozpočet je předkládán a schvalován v určených závazných ukazatelích**. Pokud zastupitelstvo obce neurčí jinak, **závaznými ukazateli rozpočtu jsou paragrafy**.

Termín: **prosincové ZO**

Zodpovědnost: **starosta obce**

Po schválení dochází k detailnímu **rozpisu schváleného rozpočtu** v členění podle podrobné rozpočtové skladby.

Termín: **nejbližší pracovní den po schválení**

Zodpovědnost: **účetní obce**

Obec zveřejní **schválený rozpočet** na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení v plném rozsahu a současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Tímto způsobem musí být zpřístupněn až do schválení rozpočtu na následující rozpočtový rok.

3. Tvorba pravidel rozpočtového provizoria

Obec se snaží dodržovat termíny dané touto směrnicí ke schválení rozpočtu. Pokud však nebude rozpočet obce schválen do 30.12. musí zastupitelstvo obce na svém prosincovém zasedání schválit Pravidla rozpočtového provizoria.

Pravidla rozpočtového provizoria sestavuje správce rozpočtu ve spolupráci se starostou obce a předloží je zastupitelstvu obce ke schválení.

Termín: **prosincové ZO**

Zodpovědnost: **starosta obce**

Obec zveřejní schválená pravidla rozpočtového provizoria na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jejich schválení a současně oznámí na úřední desce, kde jsou zveřejněna v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Tímto způsobem musí být zpřístupněna až do schválení rozpočtu.

4. Tvorba rozpočtového opatření

Rozpočtové opatření sestavuje správce rozpočtu před uskutečněním nerozpočtovaného výdaje, či na základě přijetí avíza o dotaci apod. Schvaluje jej starosta obce na základě pravomoci schvalovat rozpočtová opatření delegované zastupitelstvem obce, které si vyhrazuje právo na informaci a zdůvodnění rozpočtového opatření (pokud zastupitelstvo obce nerozhodne jinak). Rozpočtová opatření musí být evidována a chronologicky členěna.

Termín: **před uskutečněním výdaje**

Zodpovědnost: **účetní obce**

Obec zveřejní schválené rozpočtové opatření na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení a současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněno v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Tímto způsobem musí být všechna rozpočtová opatření týkající se rozpočtovaného roku zpřístupněna až do schválení rozpočtu na nový rozpočtový rok.

4. Tvorba Závěrečného účtu

V závěrečném účtu jsou zpravovány údaje o hospodaření obce po skončení rozpočtového roku a po provedeném přezkoumání hospodaření obce. Obsahuje zejména plnění příjmů a výdajů, hospodaření s majetkem obce, vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtu krajů, státním fondům, dalším osobám.

Závěrečný účet zpracovává účetní obce.

Termín: **březen – červen**

Zodpovědnost: **účetní obce**

Návrh závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření se zveřejní na internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů přede dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva. Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření. Na úřední desce může být návrh zveřejněn v užším rozsahu dle zákona. Zveřejnění musí trvat až do schválení závěrečného účtu.

Připomínky k návrhu závěrečného účtu mohou občané uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně při jeho projednávání na zasedání zastupitelstva.

Projednání se uzavírá vyjádřením souhlasu **bez výhrad**, nebo souhlasu **s výhradou**.

Součástí závěrečného účtu je zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce.

Zastupitelstvo obce schvaluje také účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni.

Termín: **březen – červen**

Zodpovědnost: **účetní obce**

Obec zveřejní **schválený závěrečný účet** včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení v plném rozsahu a současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Tímto způsobem musí být zpřístupněn až do schválení závěrečného účtu za následující rozpočtový rok.

IV. Porušení rozpočtové kázně

- porušením rozpočtové kázně je každé neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků
- porušením rozpočtové kázně je nesplnění povinností nebo podmínek stanovených zákonem 250/2000 Sb., v platném znění

V. Přestupky dle zákona č. 250/2000 Sb.

Obec se dopouští přestupku v těchto případech:

- nezpracuje střednědobý výhled rozpočtu
- nehospodaří podle pravidel rozpočtového provizoria
- neprovádí změny rozpočtu
- nezpracuje rozpočet v třídění dle rozpočtové skladby
- neprovede rozpis schváleného rozpočtu
- nevykonává kontrolu svého hospodaření
- nezajistí přezkoumání svého hospodaření
- nezveřejní návrh střednědobého výhledu rozpočtu, návrh rozpočtu nebo návrh závěrečného účtu obce
- nezveřejní střednědobý výhled rozpočtu, rozpočet nebo závěrečný účet, rozpočtová opatření nebo pravidla rozpočtového provizoria
- pokud neobsahuje rozpočet obce za příslušný rok stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování projektu z EU, v případě, že se obec podílí na realizaci tohoto projektu
- nezveřejní veřejnoprávní smlouvu o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci včetně dodatků aj.

Za výše uvedené přestupky lze obci nebo dobrovolnému svazku obcí uložit pokutu až milion korun a projednává je v přenesené působnosti krajský úřad, v jehož správním obvodu se obec nachází (Zákon č. 250/2000 Sb., § 22a).

Příloha: Vymezení kompetencí, způsobu a lhůt zveřejnění dokumentů v rozpočtovém procesu

V Bohušicích dne 16.3.2019

František Plocek, starosta obce

4.3.2 Vymezení kompetencí, způsobu a lhůt zveřejnění dokumentů v rozpočtovém procesu

Dokument	Vypracuje	Lhůta pro předložení	Schvalující orgán	Místo zveřejnění	Doba zveřejnění
Návrh střednědobého výhledu rozpočtu na 2–5 let, vhodné každý rok aktualizovat	účetní obce (spolupráce se starostou a FV)	do 30.10.	možno předběžně projednat v ZO	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – zkrácený rozsah	min. 15 dní před schválením až do jeho schválení
Schválený střednědobý výhled rozpočtu	účetní obce (spolupráce se starostou a FV)	do 31.12.	zastupitelstvo obce	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – Oznámení*	do 30 dní od schválení až do doby schválení nového SVR
Schválené Rozpočtové provizorium	účetní obce, zastupitelstvo obce	do 31.12.	zastupitelstvo obce	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – Oznámení	do 30 dní od schválení do doby schválení rozpočtu
Návrh rozpočtu	účetní obce (spolupráce se starostou a FV)	do 30.10.	možno předběžně projednat v ZO	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – zkrácený rozsah	min. 15 dní před schválením až do jeho schválení
Schválený rozpočet	účetní obce (spolupráce se starostou a FV)	do 31.12.	zastupitelstvo obce	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – Oznámení	do 30 dní od schválení až do doby schválení rozpočtu na další rok
Schválené rozpočtové opatření	účetní obce	před uskutečněním výdaje	Starosta obce (dle pravomoci udělené ZO)	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – Oznámení	do 30 dní od schválení až do doby schválení rozpočtu na další rok
Návrh závěrečného účtu	účetní obce	po provedení auditu	možno předběžně projednat v ZO	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – zkrácený rozsah	min. 15 dní před schválením až do jeho schválení
Schválený závěrečný účet	účetní obce	do 30.6.	zastupitelstvo obce	internetové stránky obce – plný rozsah, úřední deska – Oznámení	do 30 dní od schválení až do doby schválení nového ZÚ

Zdroj: vlastní práce autora dle novely zákona č. 250/2000 Sb., o pravidlech územních rozpočtů

* Oznámení – kde je dokument zveřejněn na internetových stránkách obce a kde je k nahlédnutí v listinné podobě

5 ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zhodnocení rozpočtového procesu obce dle současné právní úpravy zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a na základě analýzy rozpočtového procesu konkrétní obce vypracovat přehledný pracovní postup při tvorbě a schvalování rozpočtového procesu a zároveň komplexní a ucelený pohled na rozpočtový proces s cílem vyvarovat se správních deliktů v této oblasti.

Mezi dílčí cíle práce byla zahrnuta podrobná analýza jednotlivých etap rozpočtového procesu vybrané obce a na základě zjištěných poznatků došlo k navržení drobných zlepšení v rámci rozpočtového hospodaření.

Analýza rozpočtového procesu byla zaměřena na vybranou obec Bohušice a její rozpočtové hospodaření v letech 2009–2018. Tato obec patří mezi tzv. malé obce, které mají ve své velikostní kategorii v České republice nejčtenější zastoupení. Jsou to obce s obecním úřadem bez členění na odbory. Jednotlivé etapy rozpočtového procesu však musí malé obce splnit dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů stejně jako ty velké. Odchytky je však možné hledat například ve způsobu zpracování a také počtu osob zodpovědných za zpracování jednotlivých dokumentů v rámci rozpočtového procesu. U hodnocené obce většinu dokumentů ve sledovaném období sestavovala účetní obce, jejíž funkce hlavní účetní je sloučena s funkcí správce rozpočtu. Nutností u malých obcí je proto účetní s mnohaletou praxí a s praktickými zkušenostmi, jež je schopná hlídat časté změny a novelizace v předpisech a zákonech pro obce.

Analýzou rozpočtového procesu obce Bohušice ve sledovaném období bylo zjištěno, že obec hospodařila dle platných zákonů a pravidel. To lze posoudit i ze Zpráv o přezkoumání hospodaření obce, kdy ve sledovaném období nebyly zjištěny chyby ani nedostatky.

Dva nové zákony, tedy zákon č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti a zákon č. 23/2017, o rozpočtové odpovědnosti, vnesly do rozpočtového procesu pro územní samosprávné celky mnoho nových povinností, především nové úkoly týkající se informování veřejnosti a také fiskální pravidlo obcí, které obec Bohušice splnila bez větších komplikací. Novela zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů přinesla nové zveřejňovací povinnosti v rozpočtovém procesu. Před novelizací se zveřejňoval pouze návrh rozpočtu a návrh závěrečného účtu, nově se musí uveřejňovat prakticky všechny dokumenty v rámci

jednotlivých etap tohoto procesu, a to jak návrh, tak schválený dokument. Výjimku tvoří jen rozpočtové opatření a rozpočtové provizorium, jež se vyvěšují pouze schválené. Odpadá tedy povinnost zveřejnění jejich návrhu.

Střednědobý výhled rozpočtu Obec Bohušice sestavovala ve sledovaném období na pět let v členění dle tříd položek, protože zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů blíže nspecifikuje podobu střednědobého výhledu rozpočtu, musí v něm však být zapracovány dlouhodobé závazky a jejich dopad na hospodaření obce, a to po celou dobu trvání závazku. V letech 2009–2016 schvalovala a zveřejňovala rozpočtový výhled v rámci procesu tvorby rozpočtu, i když nepodléhal nutnosti schválení. Od roku 2017 byly splněny všechny zákonné povinnosti včetně zveřejnění návrhu a schváleného střednědobého výhledu rozpočtu.

Ve fázi sestavení návrhu, projednání a schválení rozpočtu ve sledovaném období obec Bohušice splnila všechny zákonné povinnosti včetně zveřejňovacích. Po schválení rozpočtu byl vždy proveden rozpis rozpočtu ze schválených ukazatelů na jednotlivé položky rozpočtu. V oblasti pravidel rozpočtového provizoria není v zákoně č. 250/2000 Sb., o pravidlech územních rozpočtů specifikována přesná podoba tohoto dokumentu, zastupitelstvo obce si ji určilo samo a ve sledovaném období byl tento dokument kromě roku 2017 pravidelně schvalován. V oblasti kontroly rozpočtu má obec zavedenou směrnici k finanční kontrole. Rozpočtová opatření, která byla v průběhu období sestavena, byla dle platných předpisů chronologicky řazena, schvalována starostou obce, jež má zastupitelstvem obce delegovanou pravomoc schvalovat rozpočtová opatření a ve stanovené lhůtě řádně zveřejněna.

V poslední fázi rozpočtového procesu, kterou je závěrečný účet obce v hodnoceném období obec dodržela všechny povinnosti dané zákonem o pravidlech územních rozpočtů, jak co se týče obsahu tohoto dokumentu, tak i informování veřejnosti.

Po provedení analýzy rozpočtového procesu obce byly v jednotlivých etapách doporučeny drobné návrhy na zlepšení. V rámci tvorby návrhu střednědobého výhledu rozpočtu bylo doporučeno zapracovat do výhledu plánované investiční akce, dlouhodobé významné závazky a jejich dopad na hospodaření či dlouhodobé pohledávky. Takto zpracovaný dokument by pak mohl být východiskem pro tvorbu rozpočtu a ne jen zákonem stanovenou administrativní zátěží obce.

Doporučením v oblasti tvorby rozpočtu je především zpracovat návrh rozpočtu již na začátku posledního čtvrtletí roku tak, aby se k němu stihly vyjádřit všechny orgány obce, popř. své námítky mohli uplatnit i občané, aby došlo ke splnění všech zákonných povinností a rozpočet se tak stihl schválit ještě před koncem roku. Tím dojde ke zjednodušení administrativy v rozpočtovém hospodaření, neboť by obec nemusela zpracovávat, schvalovat a také zveřejňovat pravidla rozpočtového provizoria. O tomto řešení by se mělo uvažovat jen v tom případě, že nachystaný rozpočet z nějakého důvodu nebyl zastupitelstvem obce schválen, například zastupitelé obce nesouhlasí s naplánovanými projekty, mají jiné představy o investičních záměrech apod.

V rámci kontroly plnění rozpočtu bylo doporučeno důslednější dodržování vlastní směrnice k finančnímu hospodaření a lepší rozpočtové plánování tak, aby se informace o nových skutečnostech dostaly ke správci rozpočtu ještě před jejich uskutečněním a v případě potřeby tak mohla být provedena úprava rozpočtu dle platné legislativy. Tato lepší koordinace v oblasti předběžné, průběžné a následné kontroly by mohla přispět k menšímu množství rozpočtových opatření a k celkovému zpřehlednění hospodaření obce.

V rámci komplexního pohledu na rozpočtový proces vybrané obce a jeho zhodnocení bylo v této práci konstatováno, že obec Bohušice nemá vypracovanou žádnou směrnici v oblasti rozpočtového procesu. Hlavním doporučením této práce je tak Návrh Směrnice k rozpočtovému procesu, která poskytuje pracovní postup, jež vedení i pracovníky obce provede všemi úskalími rozpočtového procesu tak, aby nedošlo k přestupku či porušení rozpočtové kázně. Součástí této směrnice je rovněž vymezení kompetencí, způsobů a lhůt zveřejnění dokumentů.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ, 2017. *Rozpočtová skladba a účetnictví 2017: pro územní samosprávné celky*. Polešovice: M Lordy, 672 s. ISBN MLORDY03.

PEKOVÁ, Jitka, 2011. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PETEROVÁ, Helena, 2014. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Vyd. 4., aktualiz. a rozš. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 151 s. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-28-0.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 280 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 179 s. ISBN 978-80-7478-967-0.

SCHNEIDEROVÁ, Ivana, 2014. *Rozpočtová skladba 2015*. Praha: Acha obec účtuje, 249 s. ISBN 978-80-905420-2-0.

SVAZ MĚST A OBCÍ, 2018. *Příručka pro člena zastupitelstva obce v roce 2018*. Praha: ASTRON print, 210 s. ISBN 978-80-906843-3-1.

VÍTKOVÁ, Petra, 2018. *Rozpočtové hospodaření územních samosprávných celků: praktická příručka*. 2. vydání. Ostrava: Dagmar Sedláčková - EconomPress, 167 s. ISBN 978-80-907152-1-9.

Legislativa

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-30-10].

Vyhláška č. 323/2002 Sb., vyhláška Ministerstva financí o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-12-12].

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-12-15].

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-12-15].

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-12-15].

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-12-12].

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Praha: ATLAS CONSULTING [vid. 2018-12-12].

Internetové zdroje

HUBINKOVÁ, Eva, 2017. Rozpočtový proces. In: *Moravskoslezský kraj* [online]. Ostrava, 10. srpna 2017, [cit. 2018-12-17]. Dostupné z: <http://www.msk.cz/assets/kontrola/rozpocetovy-proces-aktualni-k-1--7-2017.pdf>

MATEJ, Miroslav, 2017. Pravidla rozpočtové odpovědnosti v podmínkách obcí a krajů. In: *Deník veřejné správy* [online]. 7. 3. 2017 [cit. 2018-12-12]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6731153>

Monitor [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

Obec Bohušice: oficiální stránky [online]. Bohušice: obec Bohušice [cit. 2018-12-01].
Dostupné z: <http://www.obecbohusice.cz>

Rok v obci: Rukověť starosty [online], 2015. Zlín: SMS ČR [cit. 2018-11-13]. Dostupné z:
<https://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/34--prenesena-pusobnost-obce/>

SCHNEIDEROVÁ, Ivana, 2017. Rozpočtové odpovědnost. In: *Obec účtuje* [online]. Praha, 26.6.2017 [cit. 2018-12-12]. Dostupné z:
<https://www.obecuctuje.cz/dokumenty?hledat=rozpo%C4%8Dtov%C3%A1+odpov%C4%9Bdnost&kategorie=&archiv=>

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Tabulka 1: Výpočet fiskálního pravidla	19
Tabulka 2: Návrh rozpočtu na rok 2019 zveřejněný na konci roku 2018	28
Tabulka 3: Návrh rozpočtu zveřejněného až v roce 2019	29
Tabulka 4: Výpočet fiskálního pravidla obce Bohušice za rok 2018	42
Tabulka 5: Výpočet fiskálního pravidla obce Bohušice za rok 2012	43
Tabulka 6: Výpočet fiskálního pravidla obce Bohušice za rok 2013	43
Tabulka 7: Přehled daňových příjmů obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč	45
Tabulka 8: Schválený rozpočet obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč	51
Tabulka 9: Poměrové ukazatele obce Bohušice za rok 2018	57
Tabulka 10: Výpočet dluhové služby obce Bohušice za rok 2018	58
Obrázek 1: Diagram orgánů obce	12
Obrázek 2: Organizační struktura obce Bohušice	40
Graf 1: Příjmy a výdaje obce Bohušice v letech 2009–2018	41
Graf 2: Druhové členění příjmů obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč	45
Graf 3: Druhové členění výdajů obce Bohušice v letech 2009–2018 v tis. Kč	47

8 SEZNAM ZKRATEK

- CSÚIS – Centrální systém účetních informací státu
ČR – Česká republika
ČOV – Čistička odpadních vod
DHH – Daň z hazardních her
DPH – Daň z přidané hodnoty
DPFO – Daň z příjmů fyzických osob
DPPO – Daň z příjmů právnických osob
DSO – Dobrovolný svazek obcí
EU – Evropská unie
FV – Finanční výbor
HDP – Hrubý domácí produkt
KV – Kontrolní výbor
RÚIAN – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí
SR – Státní rozpočet
SVR – Střednědobý výhled rozpočtu
SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
ÚSC – Územní samosprávný celek
ZO – Zastupitelstvo obce
ZÚ – Závěrečný účet

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Bohušice na roky 2019 až 2023

Příloha II: Pravidla rozpočtového provizoria na rok 2019

Příloha III: Schválený rozpočet obce Bohušice na rok 2018

Příloha IV: Rozpočtové opatření č. 1/2018

Příloha V: Oznámení obce Bohušice o uveřejnění dokumentů

Příloha VI: Schválený závěrečný účet obce Bohušice za rok 2017

10 PŘÍLOHY

Příloha I: Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce Bohušice na roky 2019 až 2023

Obec Bohušice

KEO-W 1.11.65 / Uc19k

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu na roky 2019 až 2023

zpracováno: 8.11.2017
strana: 1 / 1

ROZPOČTOVÁ OBLAST PŘÍJMŮ	rozpočtový výhled v letech v Kč					Celkem
	2019	2020	2021	2022	2023	
1 DAŇOVÉ PŘÍJMY	2 500 000	2 500 000	2 600 000	2 700 000	2 800 000	13 100 000
2 NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	500 000	500 000	600 000	550 000	600 000	2 750 000
3 KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0	0	100 000	300 000	200 000	600 000
4 PŘIJATÉ DOTACE	450 000	800 000	500 000	800 000	1 000 000	3 550 000
PŘÍJMY CELKEM	3 450 000	3 800 000	3 800 000	4 350 000	4 600 000	20 000 000
ROZPOČTOVÁ OBLAST VÝDAJŮ	rozpočtový výhled v letech v Kč					Celkem
	2019	2020	2021	2022	2023	
5 BĚŽNÉ VÝDAJE	1 400 000	1 600 000	2 500 000	2 150 000	2 100 000	9 750 000
6 KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	2 261 500	2 200 000	1 300 000	2 200 000	2 500 000	10 461 500
VÝDAJE CELKEM	3 661 500	3 800 000	3 800 000	4 350 000	4 600 000	20 211 500
NAVRŽENÝ ZPŮSOB FINANCOVÁNÍ	rozpočtový výhled v letech v Kč					Celkem
	2019	2020	2021	2022	2023	
8124 Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých	-238 500	0	0	0	0	-238 500
8115 Změny stavu krátkodobých prostředků n	450 000	0	0	0	0	450 000
81 Financování z tuzemska celkem	211 500	0	0	0	0	211 500
FINANCOVÁNÍ CELKEM	211 500	0	0	0	0	211 500

Zdroj: interní materiály obce Bohušice

Příloha II: Pravidla rozpočtového provizoria obce Bohušice na rok 2019

Obec Bohušice, Bohušice 37, 675 51 Jaroměřice n. Rokytanou,

IČ: 00376078

Rozpočtové provizorium na rok 2019

Vzhledem k tomu, že do konce roku 2018 nebyl schválen rozpočet na rok 2019, byla schválena tato pravidla rozpočtového provizoria:

Zastupitelstvo obce schvaluje pravidla rozpočtového provizoria na leden až březen roku 2019 do výše 30% skutečných výdajů dosažených v roce 2018. Nové investiční akce, kromě již schválených, nebudou po dobu rozpočtového provizoria zahajovány. Platnost rozpočtového provizoria skončí schválením rozpočtu obce Bohušice na rok 2019. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

V Bohušicích dne 10.12.2018

František Plocek
starosta obce

Schváleno zastupitelstvem obce dne 7.12.2018 pod č. us. 2/4.

Vyvěšeno: 10.12.2018

Sňato:

Pravidla rozpočtového provizoria jsou zveřejněna také na elektronické úřední desce obce a na internetových stránkách obce www.obecbohusice.cz pod záložkou Dokumenty, v listinné podobě k nahlédnutí v kanceláři obecního úřadu.

Zdroj: interní materiály obce Bohušice

Příloha III: Schválený rozpočet obce Bohušice na rok 2018

Obec Bohušice
IČO: 00376078

KEO-W 1.11.132 / Uc19ro

Schválený rozpočet na rok 2018

zpracováno: 05.12.2017
strana: 1 / 3

PŘÍJMY

Par	Pol	Org	Název	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Očekávané plnění	Schválený rozpočet
				2017	2017	rozpočtu 2017	2018
0000	1XXX	XXXX	Daňové příjmy	2 106 060,00	2 266 060,00	2 266 060,00	2 607 500,00
0000	4111	0000	Neinvest.přij.transfery z všeob.pokl.správy stát.roz	0,00	18 500,00	18 500,00	0,00
0000	4112	XXXX	Neinv.přij.transfery ze st.rozp.v rámci souhrn.dotač	57 800,00	57 800,00	57 800,00	60 900,00
0000	4222	0036	Investiční přijaté transfery od krajů	0,00	120 000,00	120 000,00	0,00
1031	XXXX	XXXX	Pěstební činnost	200 000,00	294 642,00	294 642,00	400 000,00
1037	XXXX	XXXX	Celospolečenské funkce lesů	1 556,00	1 556,00	1 556,00	1 556,00
2310	XXXX	XXXX	Pitná voda	65 000,00	65 000,00	65 000,00	65 000,00
2321	XXXX	XXXX	Odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s k	2 480,00	2 480,00	2 480,00	2 500,00
3399	XXXX	XXXX	Ostatní záležitost kultury, církví a sděl. prostředků	10 300,00	10 300,00	10 300,00	10 300,00
3412	XXXX	XXXX	Sportovní zařízení v majetku obce	2 000,00	2 000,00	2 000,00	3 000,00
3613	XXXX	XXXX	Nebytové hospodářství	27 200,00	27 200,00	27 200,00	27 200,00
3631	XXXX	XXXX	Veřejné osvětlení	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 313,00
3633	XXXX	XXXX	Výstavba a údržba místních inženýrských sítí	11 931,00	11 931,00	11 931,00	11 931,00
3639	3111	0000	Příjmy z prodeje pozemků	0,00	3 750,00	3 750,00	0,00
3722	XXXX	XXXX	Sběr a svoz komunálních odpadů	500,00	500,00	500,00	500,00
3725	XXXX	XXXX	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00
5512	XXXX	XXXX	Požární ochrana - dobrovolná část	100,00	100,00	100,00	1 000,00
6171	XXXX	XXXX	Činnost místní správy	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00
6310	XXXX	XXXX	Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	273,00	273,00	273,00	300,00
PŘÍJMY CELKEM				2 513 200,00	2 910 092,00	2 910 092,00	3 220 000,00

ZÁVAZNÝ UKAZATEL ROZPOČTU JE PARAGRAF.

Návrh rozpočtu zveřejněn dne 13.11.2017

Rozpočet projednán a schválen v zastupitelstvu obce dne 1.12.2017

Návrh rozpočtu je zveřejněn také na elektronické úřední desce obce a úplné znění návrhu rozpočtu včetně rozpisu návrhu rozpočtu je zveřejněno na internetových stránkách obce www.obecbohusice.cz pod záložkou DOKUMENTY.

V listinné podobě k nahlédnutí v kanceláři obecního úřadu.

Schválený rozpočet na rok 2018

zpracováno: 05.12.2017
strana: 2 / 3

VÝDAJE

Par	Pol	Org	Název	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Očekávané plnění	Schválený rozpočet
				2017	2017	rozpočtu 2017	2018
1031	XXXX	XXXX	Pěstební činnost	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00
2212	XXXX	XXXX	Sílnice	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00
2241	XXXX	XXXX	Železniční dráhy	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
2292	XXXX	XXXX	Dopravní obslužnost	15 000,00	17 000,00	17 000,00	18 000,00
2310	XXXX	XXXX	Pitná voda	65 000,00	85 000,00	85 000,00	100 000,00
2321	XXXX	XXXX	Odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s k	20 000,00	120 000,00	120 000,00	130 000,00
2341	XXXX	XXXX	Vodní díla v zemědělské krajině	150 000,00	216 000,00	216 000,00	150 000,00
3314	XXXX	XXXX	Činnosti knihovnické	4 200,00	4 200,00	4 200,00	4 200,00
3326	XXXX	XXXX	Pořízení, zachování a obnova hodnot míst.kultur,ná	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00
3341	XXXX	XXXX	Rozhlas a televize	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00
3399	XXXX	XXXX	Ostatní záležitost kultury, církví a sděl. prostředků	35 000,00	60 555,00	60 555,00	45 000,00
3412	XXXX	XXXX	Sportovní zařízení v majetku obce	80 000,00	110 000,00	110 000,00	125 000,00
3613	XXXX	XXXX	Nebytové hospodářství	205 000,00	550 122,00	550 122,00	280 225,00
3631	XXXX	XXXX	Veřejné osvětlení	165 000,00	165 000,00	165 000,00	170 000,00
3632	XXXX	XXXX	Pohřebnictví	6 505,00	6 505,00	6 505,00	6 505,00
3633	XXXX	XXXX	Výstavba a údržba místních inženýrských sítí	1 210 000,00	887 878,00	887 878,00	1 510 000,00
3639	XXXX	XXXX	Komunální služby a územní rozvoj jinde nezařazen	304 720,00	304 920,00	304 920,00	53 710,00
3722	XXXX	XXXX	Sběr a svoz komunálních odpadů	100 740,00	100 740,00	100 740,00	100 710,00
3723	XXXX	XXXX	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezp.	33 000,00	83 000,00	83 000,00	64 000,00
3745	XXXX	XXXX	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00
3900	XXXX	XXXX	Ostatní činnosti související se službami pro obyvat	720,00	720,00	720,00	720,00
5212	XXXX	XXXX	Ochrana obyvatelstva	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00
5512	XXXX	XXXX	Požární ochrana - dobrovolná část	21 000,00	21 000,00	21 000,00	21 000,00
6112	XXXX	XXXX	Zastupitelstva obcí	183 125,00	183 125,00	183 125,00	399 000,00
6114	5019	0000	Ostatní platy	0,00	580,00	580,00	0,00
6114	5021	0000	Ostatní osobní výdaje-volby do Parlamentu	0,00	8 935,00	8 935,00	0,00
6114	5039	0000	Ostatní povinné pojistné placené zaměstnavatele	0,00	198,00	198,00	0,00
6114	5139	0000	Nákup materiálu jinde nezařazený-volby do parlam	0,00	729,00	729,00	0,00
6114	5173	0000	Cestovné (tuzemské i zahraniční)-volby do parlam	0,00	121,00	121,00	0,00
6114	5175	0000	Pohoštění-volby do parlamentu	0,00	574,00	574,00	0,00
6171	XXXX	XXXX	Činnost místní správy	280 500,00	349 500,00	349 500,00	345 500,00
6310	XXXX	XXXX	Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
6320	XXXX	XXXX	Pojištění funkčně nespecifikované	10 430,00	10 430,00	10 430,00	10 430,00
6399	XXXX	XXXX	Ostatní finanční operace	129 660,00	129 660,00	129 660,00	160 000,00
VÝDAJE CELKEM				3 275 600,00	3 672 492,00	3 672 492,00	3 950 000,00

Schválený rozpočet na rok 2018

zpracováno: 05.12.2017
strana: 3 / 3

FINANCOVÁNÍ

Par	Pol	Org	Název	Schválený rozpočet 2017	Upravený rozpočet 2017	Očekávané plnění rozpočtu 2017	Schválený rozpočet 2018
0000	8XXX	XXXX	Financování	762 400,00	762 400,00	762 400,00	730 000,00
FINANCOVÁNÍ CELKEM				762 400,00	762 400,00	762 400,00	730 000,00

Třída 1: DAŇOVÉ PŘÍJMY	2 607 500,00
Třída 2: NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	551 600,00
Třída 3: KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	0,00
Třída 4: PŘIJATÉ DOTACE	60 900,00
Třída 5: BĚŽNÉ VÝDAJE	1 994 775,00
Třída 6: KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	1 955 225,00
Třída 8: FINANCOVÁNÍ	730 000,00

Příloha IV: Rozpočtové opatření č. 1/2018

Obec Bohušice

KEO-W 1.11.156 / Uc06x

Rozpočtové změny roku 2018

zpracováno: 9.1.2018

strana: 1

Rozpočtové opatření č. 1

PŘÍJMY

	N+Z+Uz	Org	Par	Foi	ZJ	Původní hodnota	Změna	Po změně	Popis
1)	000098008	0000	0000	4111	000	0,00	20 000,00	20 000,00	Neinvest.přij.transfery z všeob.pokl.správy stát.rozp
			Paragraf 0000	celkem:		0,00	20 000,00	20 000,00	*
		Org: 0000	celkem:			0,00	20 000,00	20 000,00	
PŘÍJMY celkem						0,00	20 000,00	20 000,00	

VÝDAJE

	N+Z+Uz	Org	Par	Foi	ZJ	Původní hodnota	Změna	Po změně	Popis
2)	000098008	0000	6118	5021	000	0,00	10 735,00	10 735,00	Ostatní osobní výdaje
3)	000098008	0000	6118	5139	000	0,00	7 709,00	7 709,00	Nákup materiálu jinde nezařazený
4)	000098008	0000	6118	5161	000	0,00	108,00	108,00	Poštovní služby
6)	000098008	0000	6118	5173	000	0,00	200,00	200,00	Cestovné (tuzemské i zahraniční)-volba prezidenta
8)	000098008	0000	6118	5175	000	0,00	1 248,00	1 248,00	Pohoštění
			Paragraf 6118	celkem:		0,00	20 000,00	20 000,00	Volba prezidenta republiky
		Org: 0000	celkem:			0,00	20 000,00	20 000,00	*
VÝDAJE celkem						0,00	20 000,00	20 000,00	

Změna závazných ukazatelů

PŘÍJMY

	Par	Foi	Org	Původní hodnota	Změna	Po změně	Popis
	0000	4111	0000	0,00	20 000,00	20 000,00	Neinvest.přij.transfery z všeob.pokl.správy stát.rozp
PŘÍJMY celkem				0,00	20 000,00	20 000,00	

VÝDAJE

	Par	Foi	Org	Původní hodnota	Změna	Po změně	Popis
	6118	5021	0000	0,00	10 735,00	10 735,00	Ostatní osobní výdaje
	6118	5139	0000	0,00	7 709,00	7 709,00	Nákup materiálu jinde nezařazený
	6118	5161	0000	0,00	108,00	108,00	Poštovní služby
	6118	5173	0000	0,00	200,00	200,00	Cestovné (tuzemské i zahraniční)-volba prezidenta
	6118	5175	0000	0,00	1 248,00	1 248,00	Pohoštění
VÝDAJE celkem				0,00	20 000,00	20 000,00	

Důvodová zpráva k rozpočtovému opatření č. 1

V souladu s ustanovením § 16 zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů dojde k rozpočtovému opatření v případě změn rozpočtových prostředků na závazných ukazatelích (např. změna objemu nebo přesuny mezi ukazateli).

Schválenou starostou obce dne 09.01.2018.

Zpracoval: Soňa Málková dne: 9.1.2018

Příloha V: Oznámení obce Bohušice o uveřejnění dokumentů

Obec Bohušice, Bohušice 37, 675 51 Jaroměřice n. Rokytinou,

IČ: 00376078

OZNÁMENÍ- zveřejnění dokumentů dle novely zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Obec Bohušice oznamuje, že schválený rozpočet obce na rok 2018, schválený střednědobý výhled rozpočtu na roky 2019-2023, schválená rozpočtová opatření, která upravují schválený rozpočet na rok 2018, schválený závěrečný účet obce na rok 2017 a schválená pravidla rozpočtového provizoria jsou nebo budou zveřejňovány na internetových stránkách obce Bohušice www.obecbohusice.cz pod záložkou dokumenty na adrese:

<http://www.obecbohusice.cz/dokumenty>

Do listinné podoby výše uvedených dokumentů je možné nahlédnout v sídle obce Bohušice, Bohušice 37, 675 51 Bohušice.

Vyvěšeno: 5.12.2017

Sňato:

Oznámení o zveřejnění dokumentů rozpočtového hospodaření obce Bohušice, Bohušice 37,675 51 Jaroměřice nad Rokytinou, IČO 00376078			
Název dokumentu	Orgán, který dokument schválil	Datum schválení – usnesení	Datum vyvěšení
Střednědobý výhled rozpočtu obce na roky 2019-2023	zastupitelstvo	01.12.2017 – 2017/35/5	05.12.2017
Schválený rozpočet obce na rok 2018	zastupitelstvo	01.12.2017 – 2017/35/4	05.12.2017
Rozpočtové opatření č. 1	starosta	09.01.2018	31.01.2018
Rozpočtové opatření č. 2	starosta	12.03.2018	27.03.2018
Schválený závěrečný účet obce	zastupitelstvo	13.04.2018	17.04.2018
Rozpočtové opatření č. 3	starosta	24.5.2018	05.06.2018
Rozpočtové opatření č. 4	starosta	31.7.2018	07.08.2018
Rozpočtové opatření č. 5	starosta	07.08.2018	27.08.2018
Rozpočtové opatření č. 6	starosta	18.09.2018	09.10.2018
Rozpočtové opatření č. 7	starosta	14.10.2018	03.11.2018
Rozpočtové opatření č. 8	starosta	16.11.2018	29.11.2018
Schválená pravidla rozpočtového provizoria na rok 2019	zastupitelstvo	07.12.2018	10.12.2018
Rozpočtové opatření č. 9	starosta	03.12.2018	21.12.2018
Rozpočtové opatření č. 10	starosta	22.12.2018	03.01.2019

Tel : 568 441 326
adresa : Bohušice 37
IČO : 00376078

e-mail : ou.bohusice@volny.cz
www.obecbohusice.cz

Zdroj: interní materiály obce Bohušice

Příloha VI: Schválený závěrečný účet obce Bohušice za rok 2017

Závěrečný účet obce Bohušice za rok 2017

(§ 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů)

Údaje o plnění příjmů a výdajů za rok 2017

	Plnění k 31. 12. 2017	RU	RS
Třída 1 – daňové příjmy	2.275.869,43 Kč	100 %	108,06 %
Třída 2 – nedaňové příjmy	384.179,58 Kč	87,22 %	109,97 %
Třída 3 – kapitálové příjmy	223.750,00 Kč	100 %	0,00 %
Třída 4 – přijaté transfery	188.937,00 Kč	100 %	326,88 %
Příjmy celkem:	3.072.736,01 Kč	98,20 %	122,26 %
Třída 5 – běžné výdaje	1.059.219,01 Kč	61,61 %	67,27 %
Třída 6 – kapitálové výdaje	650.510,00 Kč	59,59 %	38,24 %
Výdaje celkem:	1.709.729,01 Kč	60,82 %	52,20 %
Třída 8 – financování	- 1.363.007,00 Kč / přebytek/		
Pol. 8115 změna stavu kr.prostř. na BÚ (zapojení přebytku)	-1.045.007,00 Kč		
Pol. 8124 uhrazené splátky dl. přij. půjč. prostředků	- 318.000,00 Kč		

Přijaté transfery

Neinvestiční:

4111 – neinvestiční dotace na volby do Zastupitelstev krajů	11.137,00 Kč
4112 – neinvestiční dotace na správu	57.800,00 Kč

Investiční:

4222 – dotace Program obnovy venkova Vysočiny	120.000,00 Kč
---	---------------

Poskytnuté transfery

Neinvestiční:

5329 – členský příspěvek Svazek pro komunální služby	740,-Kč
5329 – členský příspěvek Rokytná-ekologický mikroregion	1.720,-Kč

Příloha

Výkaz Fin 2-12 M k 31.12.2017 plnění rozpočtu podle rozpočtové skladby

Údaje o hospodaření s majetkem obce k 31. 12. 2017

Rozvaha k 31.12.2017 + inventarizační zpráva za rok 2017

Výsledek inventarizace: Inventarizace majetku obce byla provedena v souladu se zák. 563/1991 Sb. o účetnictví, vyhláškou 410/2009 Sb., Českými účetními standardy č. 7xx a vyhláškou 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, vnitřními směrnicemi a plánem inventur na rok 2017 ze dne 1.12.2017.

	brutto k 31. 12. 2016	brutto k 31. 12. 2017
018 drobný dlouhodobý nehmotný majetek	38.508,40 Kč	38.508,40 Kč
019 ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	199.095,00 Kč	199.095,00 Kč
021 stavby	18.794.711,21 Kč	18.798.711,21 Kč
022 samostatné movité věci	400.540,00 Kč	400.540,00 Kč
028 drobný dlouhodobý hmotný majetek	681.252,16 Kč	710.884,16 Kč
031 pozemky	3.154.385,00 Kč	3.151.103,75 Kč
041 nedokončený dl. nehmotný majetek	0,00 Kč	0,00 Kč
042 nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	101.066,00 Kč	563.615,00 Kč
078 oprávky k dr.dl.nehm.majetku	-38.508,40 Kč	-38.508,40 Kč
079 oprávky k ost.dl.nehm.majetku	-34.860,00 Kč	-44.820,00 Kč
081 oprávky ke stavbám	-3.041.738,41 Kč	-3.358.963,41 Kč
082 oprávky k sam.hm.mov.v a soub.hm.mov.v.	-176.483,00 Kč	-196.931,00 Kč
088 oprávky k dr.dl. hm. Majetku	-681.252,16 Kč	-710.884,16 Kč
Přílohy		
Rozvaha, Příloha, Výkaz zisku a ztráty k 31.12.2017		

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření za rok 2017

Přezkoumání hospodaření bylo provedeno na základě žádosti obce a v souladu se zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření ÚSC a DSO pracovníky odboru kontroly Krajského úřadu Kraje Vysočina.

Dílní přezkoumání se uskutečnilo dne 5.12.2017.

Přezkoumání hospodaření obce Bohušice za rok 2016 se uskutečnilo 13.2.2018.

Výsledek přezkoumání:

Při přezkoumání hospodaření obce Bohušice nebyly zjištěny chyby a nedostatky.

Příloha

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce Bohušice za rok 2017.

Sestavil/a:

Soňa Málková, účetní obce Bohušice

V Bohušicích dne: 20.3.2018

Schváleno zastupitelstvem obce dne: 13.4.2018

Vyvěšeno: 20.3.2018

Sejmuto: 13.4.2018

Schválený závěrečný účet

Vyvěšeno: 17.4.2018

Sňato:

Čerpáno z výkazů FIN2-12M, Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty a Příloha k 31.12.2017.

Pozn.: Závěrečný účet obce Bohušice za rok 2017 je zveřejněn na internetových stránkách obce www.obecbohusice.cz pod záložkou Dokumenty, včetně všech příloh a finančních a účetních výkazů k závěrečnému účtu. V listinné podobě k nahlédnutí na obecním úřadu v úřední hodiny.